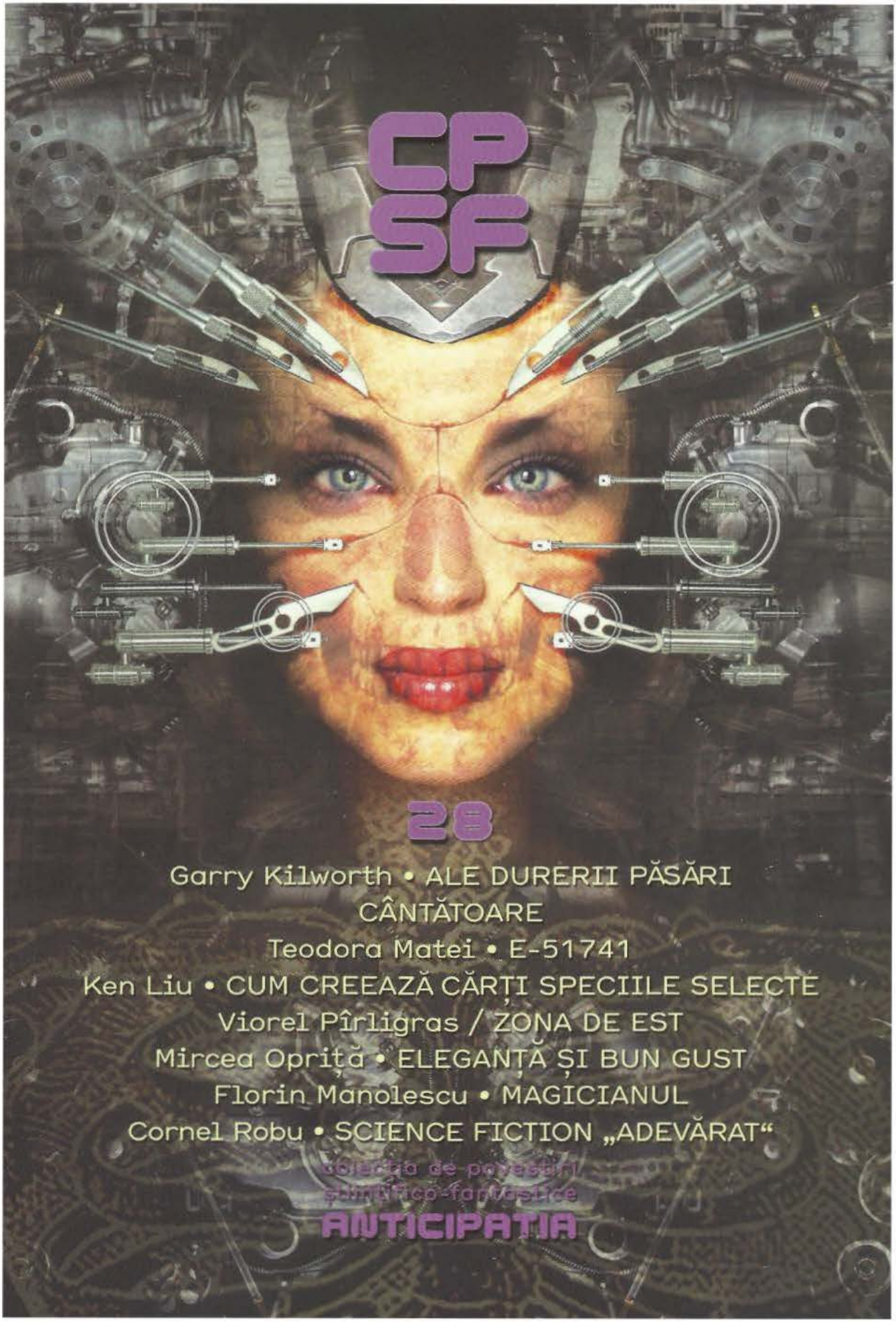
CP
SF
28
Garry Kilworth • ALE DURERII PĂSĂRI CÂNTĂTOARE
Teodora Matei • E-51741
Ken Liu • CUM CREEAZĂ CĂRȚI SPECIILE SELECTE
Viorel Pîrligras / ZONA DE EST
Mircea Opriță • ELEGANȚĂ ȘI BUN GUST
Florin Manolescu • MAGICIANUL
Cornel Robu • SCIENCE FICTION „ADEVĂRAT“
colecția de povestiri
științifico-fantastice
ANTICIPAȚIA

2/2015/CPSFA 28/serie nouă

Garry Kilworth • ALE DURERII PĂSĂRI CÂNTĂTOARE / 3

Teodora Matei • E-51741 / 18

Ken Liu • CUM CREEAZĂ CĂRȚI SPECIILE SELECTE / 34

Viorel Pîrligras / ZONA DE EST / 44

Mircea Opriță • ELEGANȚĂ ȘI BUN GUST / 46

Florin Manolescu • MAGICIANUL / 56

Cornel Robu • SCIENCE FICTION „ADEVĂRAT" / 67

Coperta & design: Ana NICOLAU / Imagine: Tudor POPA
Redactor-șef: Marian TRUȚĂ / Redactor: Ecaterina DERZSI
Tehnoredactor: Magda BITAY / Editor fondator: Valentin NICOLAU

---

colecția de povestiri
științifico-fantastice
ANTICIPAȚIA
ISSN 1220-8620

garry kilworth

ALE DURERII PĂSĂRI CÂNTĂTOARE

Îşi închipui cleşti de oţel hidoşi, menghine şi ciocane de mare precizie, mai potrivite într-o fabrică decât într-o sală de operaţie. Iată cum vă vom rupe oasele. Înşurubăm ăsta aici, pe celălalt, dincolo – simţiţi metalul rece pe piele? plăcile care strâng oasele? – apoi, odată ce le-am aliniat şi le-am fixat pe poziţie, pac!, jos cu greutatea dintre blocurile de ghidaj şi trosc!, se rupe osul. Simplu, nu-i aşa?

A DOUA ZI, aveau să-i rupă picioarele.

La început, auzea păsări ciripind în arborele tropical de la fereastra salonului, iar seara, broaştele orăcăiau în cor prin rigole. (Nu când se trezea sau se culca: în amurgul suferinţei sale, nu dormea cu adevărat, doar se agăţa de marginea unui vis, într-o stare de înceţoşare intermitentă a creierului.) Apoi a venit vremea când păsările şi broaştele păreau să-i cânte-n trup, în carnea şi oasele ei. Uneori, scoteau note ascuţite ca spinii, alteori, estompate, ca loviturile uşoare de ciocan într-un craniu gol. Lumea ei se umplea de agonia muzicii lor: păsările cântătoare ale Braziliei i se strecurau în sânge şi înotau, dând leneşe din aripi, prin canalele trupului. Brotacii şi broaştele de pământ îi umpleau, şi ele, coridoarele lungi şi înguste ale membrelor, sânii şi mintea cu melodiile lor. Dacă şerpii ar fi cântat, i-ar fi regăsit şi pe ei acolo, acompaniind cicadele şi lăcustele, ticăitul ritmic al gândacilor, chiar şi ţipătul ascuţit al liliecilor şi plescăitul şopârlelor. Încerca să-şi amintească de vremea când aceşti cântăreţi, aceste minuni corale ale unor tărâmuri exotice, nu făcuseră parte din ea. A fost odată un bărbat, undeva, care a adus-o în starea de acum. Dacă ea şi-ar putea aminti...

*

Philip, ştia Anita, îi făcea pe plac în măsura în care îşi permitea. De data asta, Anita îl abordă cu precauţie, din cauza cererii ei neobişnuite. Chiar şi aşa, era vorba de o sumă de bani considerabilă, iar el cedă

whisky-ului, aşa cum se întâmpla de câte ori îşi pierdea cumpătul. Ea ajunsese să înţeleagă că nu alcoolul era cârja în care se sprijinea, ci nevoia de a ţine în mână un obiect pe care să se concentreze în timp ce îşi recâştiga liniştea sufletească. Greul de-abia acum venea. Aşteptă să-şi toarne băutura şi să-l vadă cum strânge paharul în mână.

– Da, repetă ea suma, ştiu că sunt mulţi bani, dar o să renunţ la nişte lucruri... haina de blană, apartamentul ăsta...

El ridică brusc privirea.

– La apartament? Şi unde-o să stai? Nu te muţi din Londra. Pentru ce îţi trebuie banii ăştia?

Anita ezită înainte de a-i răspunde. Era greu să spui cuiva că ai nevoie de o căruţă de bani ca să ţi se rupă toate oasele. Probabil că era, într-adevăr, o pretenţie ridicolă.

– Va trebui să plec... mă operez. Nu te alarma. Nu sunt bolnavă, n-am nimic.

Philip se încruntă, răsucind paharul de cristal în palmă. Anita se întrebă dacă soţia lui îi cunoştea obiceiul acesta. Ei îi plăcea să creadă că îl citeşte mai bine decât Marjorie. Sau să fi fost doar aroganţă – îngâmfare? – din partea ei? Probabil Marjorie ştia că el primeşte şi alt gen de sprijin, mai important decât paharele de whisky. Amantele, de exemplu.

– Chirurgie estetică? Dar eşti deja răpitoare. Îmi placi aşa cum eşti. De ce ai vrea să te schimbi?

– Nu e numai asta, Philip. E ceva ce nu-ţi pot explica... Am 26 de ani. Peste câţiva ani, înfăţişarea mea de acum... va începe să pălească. Am nevoie de o frumuseţe care să rămână uimitoare. E tot ce am. Nu sunt deşteaptă, ca tine. Şi nici nu am personalitatea lui Marjorie. Amândoi aveţi o charismă care presupune mai mult decât aspectul fizic. Poate mă crezi superficială, dar eu de asta am nevoie. Vreau să dau tot ce e mai bun din mine. Dacă m-am născut frumoasă, asta nu înseamnă decât că am nevoie de mai puţine îmbunătăţiri – dar eu vreau să îmbunătăţesc o mare parte din mine.

– Şi unde-o să te duci? Unde e locul ăsta, în SUA?

Anita scutură din cap. Probabil că de data asta avea s-o refuze categoric. Atunci ea va trebui să aştepte, să-şi găsească un nou iubit, la fel de bogat, dar mai înclinat să-i satisfacă poftele.

Totuşi, ştia că nu-l poate părăsi pe cel din faţa ei. Îl iubea prea mult.

– În Brazilia. Un oraş de la marginea junglei, numit Algarez. Este un chirurg acolo... Am încredere în el. E o operaţie grea, dar ştiu că le-a mai operat şi pe alte femei. A avut mare succes.

– În Brazilia?

Philip îşi roti din nou paharul în palme, cu aceeaşi expresie uşor încruntată. Ea ştia că afacerile nu-i permiteau să călătorească în perioada aceasta a anului. Va trebui să plece singură.

– O cunosc pe vreuna din ele?

– Da. Pe Sara Shields.

– Actriţa. Dar, Dumnezeule, a fost de nerecunoscut când a revenit în societate. Adică nu mai semăna deloc cu cea de dinainte – foarte frumoasă, da, însă...

Anita simţi brusc nevoia să-i smulgă paharul din mâini şi să-l azvârle cât colo. Câteodată, Philip nu-şi folosea pe deplin capacitatea de înţelegere.

„Foarte frumoasă, da, însă..." Pentru Anita, nu exista niciun „dar". Totul se reducea la un singur cuvânt. Frumuseţe. Avea mare nevoie de ea. Frumuseţe adevărată, nu obişnuită. Să fie cea mai...

– Mă ajuţi? îl întrebă direct.

El o privi în ochi şi îi zâmbi pe neaşteptate. Un zâmbet minunat şi înţelegător. Atunci ea ştiu că totul avea să fie bine. Philip era, de obicei, cel mai generos dintre bărbaţi, dar câteodată îşi ridica un zid protector în jurul inimii, subţire cât un pahar de vin, pe care ea trebuia să-l doboare cu blândeţe. Nu numai problemele importante, ca aceasta de acum, îi dezvăluiau cochilia fragilă care-i îngrădea generozitatea, ci şi lucrurile minore, cum ar fi să meargă împreună la o galerie de artă sau să-i citească o poezie când stau amândoi în pat, după ce au făcut dragoste. Avea de-a face cu teama lui de a fi manipulat, cu a-şi proteja acea parte din egoul său care detesta să fie controlată.

Anita ştia că Philip are nevoie de ea, dar nu la fel de mult cum avea ea nevoie de el – de fapt, nevoia ei se transforma câteodată în disperare, iar ea nu suporta ideea că el, deşi era clar că avea nevoie de ea, nu se consuma în aceeaşi măsură ca ea. Se gândi la soţia lui. Nu fusese niciodată geloasă pe Marjorie. Pe oricine altcineva, da, însă Marjorie era soţia lui şi, mai important, avea întâietate în faţa ei.

– Când pleci? o întrebă.

– Luna viitoare.

Merse în bucătărie să facă nişte cafea cât Philip îşi termină whisky-ul. În timp ce pregătea cafeaua, se gândi la excursia care o aştepta. Călătoritul era, acum, una din marile ei bucurii, dar nu fusese întotdeauna o plăcere. Brazilia. Oare îi va plăcea acolo? Îşi aminti de prima ei vizită în străinătate, de cât de oribilă fusese. În Normandia, ca elevă, în cadrul unui schimb de experienţă cu şcoala. O vizită deprimantă. Familia la care locuise insistate s-o impresioneze cu excursii la mormintele eroilor căzuţi în război – şiruri infinite de cruci albe. Ciudat, îşi zise, că aceia care au murit în haos sunt îngropaţi în morminte aşezate în rânduri drepte, simetrice, în timp ce oamenii care au dus un trai paşnic şi ordonat – bancheri, agenţi de bursă, asigurători – sfârşesc, de obicei, în morminte neîngrijite, pietrele lor funerare arătând de parcă ar fi fost înfipte în sol de un uriaş orb şi neîndemânatic.

Alungă repede gândul la moarte. La urma urmei, nu moartea o aştepta în Brazilia, ci împlinirea, deşi drumul până la ea era pavat cu durere. Ştia că avea să-i fie greu, dar o aştepta o renaştere care merita agonia. Spera că mintea ei avea să fie destul de puternică. Când îl cunoscuse pe Philip, fusese o biată vânzătoare. El o convinsese să îmbrăţişeze cariera de fotomodel, ca să poată călători cu mica agenţie pe care o finanţa şi să fie împreună mai des.

Acum avea 26 de ani şi era mai înţeleaptă numai în lumea văzută prin ochii lui Philip. El îi asigura, de patru ani încoace, o locuinţă unde nu-i găsea nimeni şi un trai confortabil. Părerile ei, la mâna a doua, erau, de fapt, ale lui. Anita îşi dădea seama că îi crease o personalitate insipidă, dar, pentru moment, era mulţumită cu acest *statu-quo*. Mai

târziu, când avea să-l piardă pe Philip (căci avea să se întâmple şi asta într-o bună zi), poate că-şi va forma propria identitate.

Despre viaţa de dinainte a lui Philip cunoştea numai detalii superficiale. Se căsătorise la 25 de ani, în perioada când urca cu greu pe cărarea anevoioasă a succesului. În viziunea lui, succesul însemna bani şi anumite plăceri pe care aceştia i le înlesneau. Era un iubit atent şi un soţ bun sub toate aspectele, cu excepţia fidelităţii. Nu era desfrânat şi nici nu arunca banii pe obiecte de lux de care nu avea nevoie, ca iahturi, maşini sau piscine. Avea câte un singur obiect din tot ce-i trebuia, cu excepţia... cu excepţia femeilor. Gândul, redus la aceşti termeni, veni ca un şoc. Simţea un fel de lăcomie asociată cu nevoile lui, pe care ea, generoasă, o asocia cu nesiguranţa. Adevărul probabil că se afla undeva între cele două defecte de caracter.

Ascensiunea lui Philip nu fusese una uşoară. Provenea dintr-o familie săracă, dar se cizelase mult, iar contemporanii săi îl considerau un om de afaceri aristocrat, fără legătură cu clasa muncitoare – *nouveau riche*.

Când îl cunoscuse, Anita avusese 22 de ani. O dusese acasă cu maşina, după ce i se terminase ei tura la magazinul pe care el îl aproviziona cu marfa cea mai la modă. Acum, ea îi pregătea cafeaua, după ce fuseseră împreună la teatru şi înainte ca el să se întoarcă acasă, la soţia lui.

Anita veni cu cafeaua. O băură în linişte. Nu aveau să facă dragoste în seara aceea. Sexul nu era, oricum, partea cea mai importantă a relaţiei lor. Philip tânjea în primul rând după afecţiunea pe care i-o arăta ea. Nu că Marjorie ar fi fost mai rece, dar Anita ajunsese să înţeleagă că, deşi era om de afaceri, era foarte sentimental şi avea nevoie de mult sprijin spiritual. Era fundalul paşnic al unei vieţi împovărate de hotărâri dificile. Nici nevasta, nici amanta nu erau uşuratice sau demonstrative, ci calde şi credincioase, pline de o dispoziţie iubitoare.

Nu de contraste avea nevoie Philip, ci de suplimente. La rândul său, oferea mult – aproape la fel de mult cât îi cerea fiecare dintre cele două femei – atât material, cât şi afectiv.

– Trebuie să plec acum, spuse el, după ce bău cafeaua.

– Ştiu, rosti Anita, înclinând din cap.

– Îmi pare rău. Aş vrea să rămân peste noapte, dar mă aşteaptă Marjorie.

– Du-te liniştit, Philip, nu mă supăr. Am o carte bună şi televizorul, la nevoie. Te rog să nu-ţi faci griji.

O sărută tandru pe frunte, iar ea se ridică şi-i aduse haina.

– Te sun, promise el, din prag.

– Aştept.

Philip nu ştia niciodată să-şi ia la revedere, venea cu scuze jalnice, tocmai şi-a amintit de una sau de alta, pentru a prelungi despărţirea. Nici măcar uşa pe jumătate închisă nu era un semn că plecase. Putea să se întoarcă în orice clipă, să-şi scoată grăbit haina şi să spună: „La naiba, ce mai contează încă o oră? O să spun că am făcut pană sau altceva, văd eu."

– Du-te, Philip! Te rog, du-te!

Scutură nervos din umeri şi ieşi pe palier. Anita închise uşa, apoi merse în camera de zi, să strângă ceştile de cafea. Le duse în bucătărie, dar, când aşeză tava pe masa de gătit, lovi cu braţul filtrul încă pornit. Cafeaua fierbinte o stropi pe picior, iar durerea o făcu să se clatine înapoi.

– Philip! strigă ea.

Se uită la arsură. Avea o pată roşie pe coapsă, ca şi când ar fi încasat o palmă grea.

Philip. La naiba cu el. Lipsea întotdeauna când avea mai mare nevoie de el. Ăsta era unul din dezavantajele de a fi o femeie întreţinută. Partenerul nu era de gardă. Doamne, ce mă doare. Îşi puse piciorul sub robinetul de apă rece. Jetul avea să-i calmeze usturimea. Se simţi puţin mai bine şi luă câteva pastile de aspirină înainte de a se culca. Ciudat, îşi zise, întinsă în pat, în copilărie, se spunea că cel mai rău lucru la o arsură e s-o uzi cu apă. Se recomanda un bandaj uscat. Acum, ei, indiferent cine erau, se hotărâseră să inverseze tratamentul. Lumea era controlată de capricii. Ultimul lucru la care se gândi înainte de-a adormi era că piciorul o durea în continuare.

*

Zborul în Brazilia fusese lung şi incomod, însă Anita era emoţionată, nu numai la gândul operaţiei apropiate, ci şi la ideea de a se afla în America de Sud.

În ziua următoare, vizită ce era de vizitat şi luă şi pulsul oraşului noaptea. Nu se simţea bine cu adevărat, pentru că ar fi vrut să-şi împartă bucuria cu Philip, dar el era la mii de kilometri distanţă.

Îi telefonă, dar aparatul îi dăduse dintotdeauna o senzaţie de detaşare. Nu-l simţi aproape nici când îi ascultă vocea uşor distorsionată.

– Philip... sunt Anita.

Îşi auzi propriul ecou după fiecare cuvânt, apoi urmă o linişte lungă şi grea, când i se păru că toată lumea trage cu urechea la conversaţia lor intimă.

– ...nă, iubito, ... faci?

Nu auzea tot ce-i spunea. Era foarte enervant. Voia să întindă mâna şi să-l atingă, nu să schimbe banalităţi la mii de kilometri distanţă unul de altul. La naiba, ce-i declicul ăsta? Îl auzea slab.

– Bine, totul e bine, îi răspunse.

Vocea îi suna goală, neutră. Urmară alte sunete imposibil de înţeles.

– Ai grijă de tine, rosti Philip la sfârşit, după cinci minute de conversaţie cât se poate de nemulţumitoare.

Când puse receptorul în furcă, se simţi mai departe de el decât la începutul convorbirii. La dracu', telefonul ar fi trebuit să-i apropie, nu să-i îndepărteze. Avea nevoie disperată de Philip. Dacă l-ar fi rugat, ar fi venit în fugă, dar nu avea niciun motiv serios ca să-l cheme – niciunul pe care el să-l aprobe. Doar acela că tânjea după compania lui, a cărui lipsă o resimţea aproape ca pe o durere fizică interioară.

Zborul la spital, pe deasupra junglei preistorice de un verde închis, fu scurt, dar nu lipsit de evenimente.

Stătu destul de mult în micul avion ca să studieze râurile şerpuitoare, luminişurile răsărite pe neaşteptate, înţesate de colibe, straturile de

frunziş impenetrabile, sub care domnea o noapte continuă, forţată. Acolo, sub ele, trăiau feline mari, şerpi otrăvitori, păianjeni cât o farfurie adâncă şi aligatori cu pielea groasă ca şenilele de tanc.

După aterizare, merse direct la spital. Era o clădire mică şi albă, la marginea oraşului, înconjurată de grădini cu arbori în nuanţe strălucitoare, cu flori atât de viu colorate, încât se părea că numai rădăcinile îngropate îi ţin legaţi de pământ. Dacă ar fi fost tăiate, copacii s-ar fi înălţat uşor, ca baloanele, şi ar fi urcat-o şi pe ea în aer.

Gândurile fanteziste ale Anitei izvorau, o ştia prea bine, din dorinţa de a uita de operaţia iminentă. Dar, când se întâlni cu chirurgul, ştiu ce tortură cumplită o aşteaptă. Biroul lui era la etajul al doilea. Medicul oprise aparatul de aer condiţionat şi deschisese larg fereastra şi uşile balconului, lăsând să pătrundă înăuntru mirosul vegetaţiei. Se vedea afară, dincolo de balcon şi de grădinile spitalului. Lumina părea să se adune la marginea junglei întunecoase, ca şi când perimetrul pădurii era un baraj care ţinea ziua la distanţă, oprind valurile luminoase să intre şi să pângărească arborii bătrâni şi templele străvechi, ascunse sub vegetaţie.

Chirurgul începu să vorbească. Probabil în mod subconştient, rostea cuvintele exact în ritmul declicurilor scoase de ventilatorul auxiliar din tavan:

– Vă daţi seama că veţi avea dureri foarte mari.

Era un american în vârstă, cu accent uşor şi ochi blânzi, dar Anita se abţinu cu greu să-i privească mâinile. Degetele acelea înguste, albite ca lemnul ros de atâta plutit pe apă, aveau să-i rupă în curând oasele. Mâinile erau puternice, iar braţele, vânjoase. Multe membre fuseseră rupte, cu detaşare profesionistă, de mâinile acelea.

– Vom putea să vă administrăm medicamente numai până la un moment dat. Întreaga operaţie este un proces de durată – de fapt, e o serie de intervenţii – şi nu vrem ca, la externare, să deveniţi dependentă de morfină.

Anita încuviinţă cu o înclinare a capului.

– Înţeleg.

Ce fel de instrumente se folosesc? ar fi vrut să întrebe, dar îi era prea teamă de răspuns ca să o facă.

Își închipui cleşti de oțel hidoşi, menghine şi ciocane de mare precizie, mai potrivite într-o fabrică decât într-o sală de operație. Iată cum vă vom rupe oasele. Înşurubăm ăsta aici, pe celălalt, dincolo – simțiți metalul rece pe piele? plăcile care strâng oasele? – apoi, odată ce le-am aliniat şi le-am fixat pe poziție, pac!, jos cu greutatea dintre blocurile de ghidaj şi trosc!, se rupe osul. Simplu, nu-i aşa?

– Desigur, odată ce am terminat cu dumneavoastră, veți fi... ăăă.... chiar mai frumoasă decât vă imaginați.

– Asta şi vreau. Nu mă interesează cât mă va durea, dacă rezultatul va fi unul bun.

– Nu bun, ci uluitor. Vom îndrepta orice defect al membrelor, veți avea un maxilar pentru care v-ar invidia şi Cleopatra, laba piciorului delicată, mâini suave. Vom pune şi grefe pe ici, pe colo. Vom îndepărta excesul. Ochii... putem face multe cu ochii. Şi va trebui să rupem degetele de la mâini, unul sau două... sunt cumva prea brutal?

– Nu, nu.

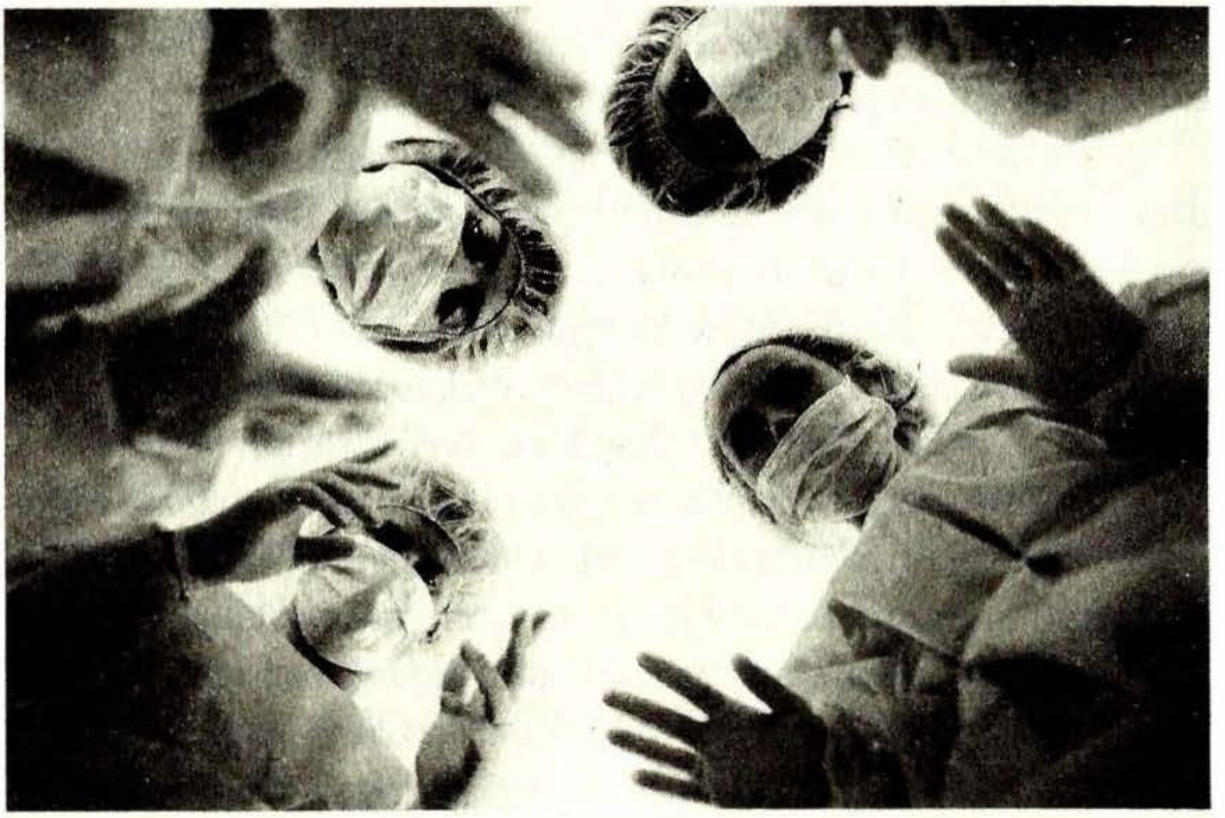

Anita pălise la auzul cuvintelor „să rupem". Celelalte nu o şocaseră. Putea suporta expresii ca „a îndrepta membrele", dar „a rupe oasele" sugera o forţă care-i punea la încercare hotărârea.

– Voi rezista, spuse ea. Probabil m-a afectat călătoria, arşiţa sau altceva. Nu vă îngrijoraţi. Continuaţi, vă rog.

Trupul îi era viu şi sensibil, ca şi când prin vene i-ar fi curs curent, nu sânge. Se concentră pe vorbele chirurgului când acesta începu să-i descrie experienţa prin care urma să treacă, pentru a se asigura, insistă el, că ştie exact la ce să se aştepte. Dacă dorea, putea pleca înapoi chiar acum, fără să plătească nimic.

Afară ciripeau păsări. Ea nu mai fu atentă la descrierea mutilărilor pe care avea să le îndure, ci la cântecul lor.

*

La început, durerea fu doar o senzaţie înăbuşită, localizată în anumite zone ale corpului, ca antebraţele, care fuseseră rupte primele. O durere mare, dar nu imposibil de suportat.

Noaptea, când rămânea singură, îşi simţea membre pulsând în unele locuri. Mai târziu, durerea deveni ascuţită şi se răspândi ca o flacără prin corp, până când nici nu mai ştiu de unde porneşte.

Se instalase înăuntrul ei. Ea era durerea. Atinsese o intensitate care o umplea de o groază şi pe care o crezuse imposibilă. Nu şi-o imaginase nici măcar în coşmaruri. Prinsese contur şi devenise un lucru tangibil, care-i exilase psihicul, o luase complet în stăpânire. Sub piele nu mai exista altceva decât fiara numită durere; nu mai avea inimă, nici creier, nici carne, nici oase, nici suflet. Doar fiara mai trăia în ea.

Era insuportabil, iar ea refuza să îndure. Se străduia, cu toată voinţa ei, să-şi alunge durerea din corp. Aceea fu clipa în care durerea începu să-i cânte. Invoca păsările de sub frunzele de ceară şi florile de pânză: îi chema stăruitor pe cântăreţii nocturni, brotăceii cu voci subţiri şi buhaii-de baltă cu glasuri grave, de bas, din malurile noroioase; convingea şopârlele vorbăreţe să intre în ea şi insectele să-şi abandoneze

săbiile de iarbă pentru ea. Când îşi aduna tot corul, fiara numită durere îi cânta. Intona imnuri păgâne printre dinţi ascuţiţi ca acele, iar păsările, broaştele şi insectele îi cântau, şi ele, cântecele lor. Treptat, de-a lungul a multe zile, Anita începu să simtă dulceaţa înţepătoare a muzicii trezind în ea o conştiinţă nouă, înălţând-o pe un plan superior al experienţei, până când ajunse dependentă de prezenţa lor.

A doua zi, aveau să-i rupă picioarele. Stătea în pat, culcată pe spate, incapabilă să-şi mişte capul din cauza clamelor care-i fixau maxilarul. Braţele îi erau complet înţepenite. Ghipsul le lăsase palide şi subţiate, cu pielea flască, dar medicul o asigurase că aveau să-şi revină la normal cât de curând. Bineînţeles, aveau să arate mai bine decât înainte. Apoi îi fusese remodelat maxilarul. Acela era aproape vindecat.

Chirurgul insista să mai aştepte cu remodelarea picioarelor, deşi ea îi spunea că vrea să se accelereze procesul, ca să se întoarcă la Philip. Să-i opereze picioarele.

Ştia că durerea cea mai grea încă nu venise. După ea, urmau operaţiile minore: nasul, degetele de la mâini şi de la picioare şi urechile. (La sfârşit, va putea să-şi poarte părul mai scurt. Nu va mai trebui să-şi acopere urechile acelea hidoase, care vor fi minunate.) Chirurgul pomenise şi de pilirea osului de deasupra ochilor, unde erau nişte mici umflături. (Ea nici măcar nu le observase, însă el, da.) Şi mai erau de ajustat şi omoplaţii – cele două scapule – începea să le înveţe şi denumirile latineşti...

Dulce suferinţă! Ce chin delicios s-a scurs din gurile ei mici. Cântă-mi, şopti ea, cântă! Avea tot mai multă nevoie de ea.

– La mâini n-a mers prea bine, va trebui să le refacem, vorbi doctorul.

Ea zâmbi atât cât îi permise suportul de sârmă.

– Dacă trebuie...

– Sunteţi o femeie curajoasă.

– Încerc să fiu, rosti, apoi alunecă în lumea ei, în lumea reală, unde redevenea ea însăşi. Unde îşi redobândea sinele.

Cât mai adânc, acolo unde se aprindea o scânteie, în chintesența ființei, acolo era Anita cea pură. Pentru a ajunge la scânteia aceea, îi trebuia un mijlocitor – droguri, medicamente, voința, credința, religia sau, poate, durerea. Durerea era vehiculul care o transporta în lumea interioară, esența care făcea ca restul vieții ei să pară un tărâm pustiit al experienței. Aceea era puterea, energia nașterii. Eliberarea rece a morții. Impetuozitatea. Centrul universului, fără nicio îndoială. Ce ciudat să constate că toate celelalte se învârtesc în jurul ei. Că nu există nimic care să nu fi provenit din ea. Nici măcar Philip. Ea era soarele, luna, stelele, pământul. Era vidul, materia, lumina.

Anita și durerea ei.

*

– Cum vă simțiți? o întrebă chirurgul.

Ea zâmbi.

– Ca o femeie nouă. Cum arăt?

– Uitați-vă chiar dumneavoastră...

Îi arătă oglinda de pe perete, dar ea se studiase deja ore întregi, în oglinda din salon. Cicatricele erau invizibile, petele și vânătăile dispăruseră. Pielea neagră-albăstruie își recăpătase nuanța crem, normală. Și acum? Acum trăsăturile ei erau... răpitoare, într-adevăr. Avea un corp perfect proporționat. Asta își dorise de atâția ani.

Frumusețe desăvârșită.

– Sunt foarte mulțumită. Nu am cuvinte să-mi exprim recunoștința.

Chirurgul ridică brațul.

– Am fost recompensat pe măsură. Nu lucrăm numai de dragul frumuseții, deși recunosc că sunt mândru de arta mea. Și trebuie să vă felicit pentru îndrăzneala dumneavoastră. N-am văzut pe nimeni să înfrunte durerea cu mai mult curaj.

Anita scutură din umeri.

– N-aş vrea să mai trec o dată prin aşa ceva, minţi ea, dar cred că a meritat. Sigur a meritat, se corectă repede.

Îşi strânseră mâinile.

– Sunteţi o femeie superbă, spuse chirurgul, cu o voce care sugera că uitase că el fusese acela care o modelase.

Pe drumul înapoi, Anita nu mai admiră copacii care sclipeau cu aceleaşi culori vii. Florile lor nu o mai interesau. Nici păsările de pe ramuri. Avea propriile ei culori, propriile păsări cântătoare.

Philip o aştepta la ieşire, în zona rezervată sosirilor. Îl zări din capătul celălalt al încăperii.

Se uită direct la ea, dar nu o recunoscu. Apoi întoarse capul şi cercetă feţele celorlalţi pasageri.

Anita porni spre el. Philip o privi încă de două ori, parcă aşteptând un semn care să-i confirme că ea este, apoi scrută din nou celelalte chipuri.

Ea îi observă expresia plină de speranţă, dar calmă. Nu credea că are motive să fie agitat. Anita trebuia să vină singură la el. Înaintând spre el, aproape că se clătină în hotărârea sa.

Inima i se umplu de emoţie. Doamne, Philip era viaţa ei. Nu avea să mai simtă astfel pentru nici un alt bărbat. Însemna totul pentru ea. Philip. Era destul să-i rostească numele ca să i se umple inima de dorinţă, de pasiune, de freamătul diafan al iubirii.

Avea nevoie de el, îl dorea mai presus de orice, dar...

Când trecu pe lângă el, îi studie ochii, faţa, expresia nedumerită. Apoi se îndreptă spre ieşire, gata să se sufoce cu propriile sentimente. Îl părăsea. Îl voia cu disperare, dar îl părăsea – iar durerea delicioasă, agonia emoţiilor, era excepţională. Îşi hrănea suferinţa lăuntrică, ascultând cum îi curge muzica prin vene. Aceasta era frumuseţea: încântarea, extazul durerii spirituale, mai dulce decât suferinţa fizică. Păsările cântătoare aveau să-i fie alături până la moarte, iar muzica pe care o creau îi răsfăţa fiinţa şi o desăvârşea, aşa cum desăvârşea întreaga existenţă, a tuturor – chiar şi a lui Philip.

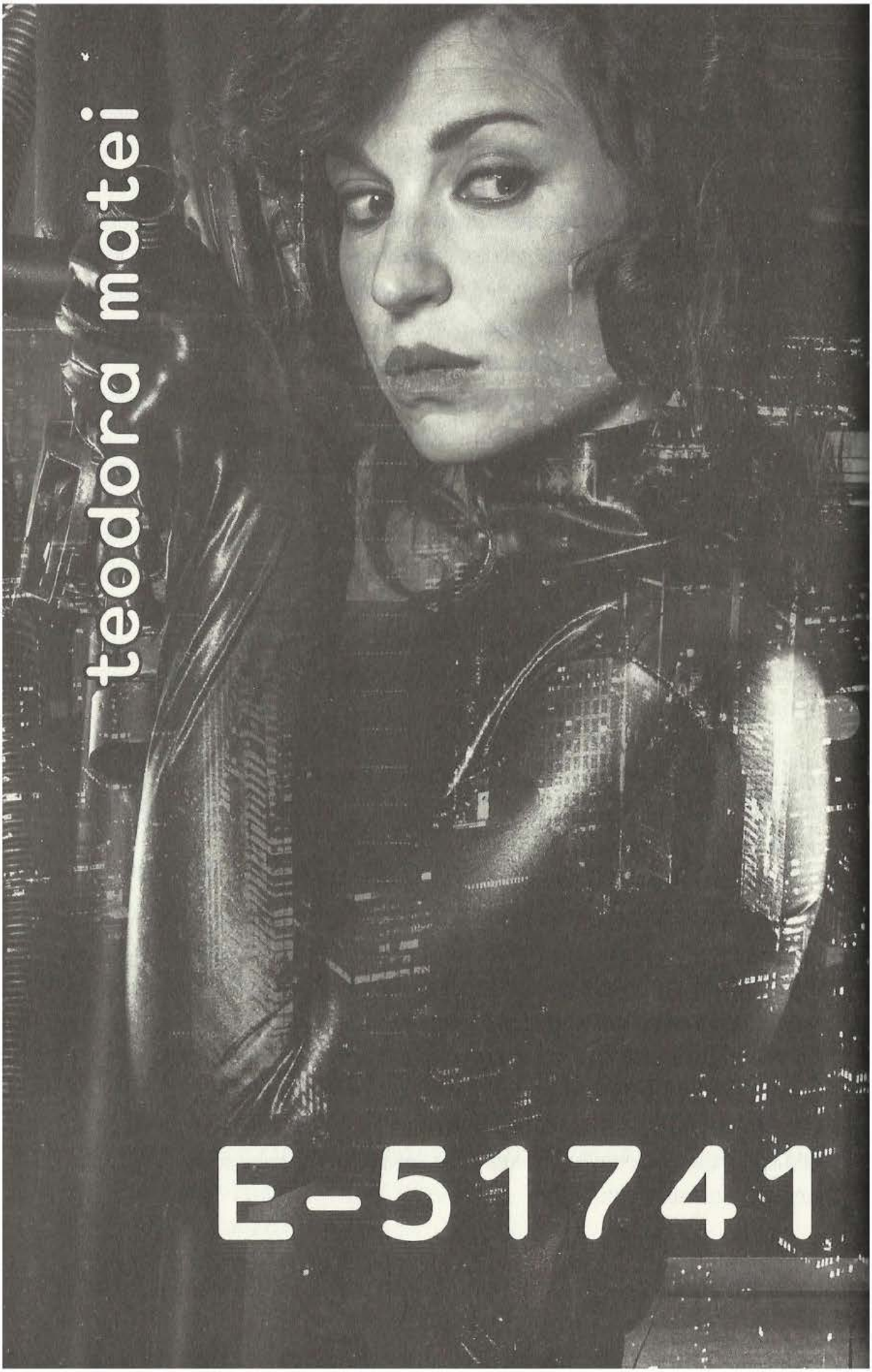
teodora matei
E-51741

- DE UNDE E?

Vocea iese din pereții de sticlă, din podea.

– Pământ, răspunde însoțitorul, purtător de mască întunecată. Glasul filtrat prin orificiile acesteia e metalic, impersonal. Poate aparține oricărei alcătuiri, vie sau mecanică.

– Vina? vibrează pardoseala.

– Crimă, My Lord! şi pumnul înmănuşat o împinge. Fata cade în genunchi.

– Marcaj!

– Desigur, My Lord...

– Turnul Negru!

– Mă supun...

Vorbesc limba universală. Adusă de primii gardieni care au impus omenirii teroarea Marelui Lord. Pe când ea era un copil. Înainte de a domni Liniştea.

O aruncă pe umăr ca pe o povară şi părăseşte Sala Judecății. Capul fetei atârnă şi se loveşte de platoşă, în timp ce degetele gărzii i se înfig în coapse. Este aruncată pe platforma dură a unui bio-scanner, unde un medic o aşteaptă deja. Sub combinezonul etanş, cu vizetă opacă, nu ghiceşte cărei specii i-ar putea aparține. Acesta îi face un examen sumar, insistând pe cămaşa albă, ridicată spre talie. De sub masca neagră a însoțitorului răzbate un mârâit. Nemulțumit, medicul aplică fetei un plasture cu anestezic de care, aparent, uitase.

De fapt, îi place să vadă condamnații schimonosindu-se de durere, imobilizați de gărzile negre, în timp ce le aplică marcajul. Oamenii sunt cei mai sensibili. Fata asta trebuie să fie importantă. Așteaptă un minut și trage din gura mașinăriei metalice brațul mobil. Pumnul gărzii îl lovește în piept și-l oprește. Da, așa este, e nevoie de două minute ca substanța să fie absorbită de organismul uman. Al naibii negricios, de unde-o fi știut...

Tânăra asistă la duelul fără cuvinte. Înțelege că medicul a făcut o greșeală. Intenționat sau nu. Celălalt îi ia apărarea. De ce? Brațul articulat e ghidat spre umărul ei. Simte căldură, dar niciun pic de durere. I s-a imprimat adânc în piele: E-51741. Noul ei nume.

Ajunge în liftul teleportor pe propriile picioare. Turnul Negru, spusese Vocea. Probabil acolo aveau să meargă. Nu mai încearcă să se opună. O făcuse o dată, la plecarea de pe Pământ. Fusese sedată. În cursul călătoriei zăcuse semiconștientă, înghesuită într-un cocon rigid, incomod, perfect mulat pe corpul ei. Au eliberat-o în sala de triere unde i-au îndepărtat fiecare fir de păr de pe corp și de pe cap, apoi au lăsat-o în bătaia a zeci de dușuri, fiecare cu propria temperatură, de la rece-tăios la fierbinte-mușcător. A primit cămașa albă din mâna gărzii înarmate, apoi a fost condusă în Sala Judecății.

Știe că în lift trupul ei se va dezintegra, pentru a prinde formă în alt loc. Pe Pământ, Oamenii nu folosesc teleportoarele. Numai Supraveghetorii o fac. Aceia care-și trădează specia pentru a se alia cu invadatorii. Întoarce capul să-și vadă gardianul. El stă mereu în spate. Mănușa din silicon dur îi prinde ceafa, o forțează să privească înainte. Pereții liftului sunt albaștri. Prin ei vede crestele munților, acoperite de zăpadă trandafirie. Poate culoarea e dată de aștrii rozalii îngemănați care încălzesc ținutul acela ciudat.

Așadar, de-aici vin invadatorii. Stranie lume. Nicio pasăre nu taie cerul, niciun suflet nu urcă pe cărările de munte. Din loc în loc – clădiri paralelipipedice, terminate cu turnuri înalte în echilibru instabil. Toți pereții sunt din sticlă. Ar trebui să fie frumos, un peisaj presărat cu

castele multicolore. E trist. Castelele sunt vii doar pe dinăuntru. Auzise că aerul lor nu putea fi respirat.

O gâdilă ceva în talpă. Pe sânul stâng. Pe urechea dreaptă. Clipeşte. Pereţii liftului s-au întunecat. Apoi, unul din pereţi glisează. E împinsă afară, pe dalele cenuşii. Un alt gardian îi smulge cămaşa şi îi aruncă o salopetă gri. Înclină capul spre dreapta, indicându-i direcţia de urmat. Îi e greu să se îmbrace din mers, salopeta şi-o ţine strâns la piept. Cei doi merg pe holul străjuit de-o parte şi de alta de celule înguste. Ocupanţii lor nu pot sta întinşi. Mulţi dintre ei dormitează în picioare, rezemaţi de pereţii tăiaţi în stâncă. Unii sunt oameni, alţii nu. Cel mai greu le e celor masivi, acoperiţi de solzi. Se sprijină, pe rând, pe câte două picioare, în timp ce le relaxează pe celelalte. Ea nu le ştie rasa. Oamenii o privesc pofticioşi sau plictisiţi. Le strălucesc ochii pe feţele năclăite de praf întunecat şi de sudoare. Ea e curată. E frumoasă. Le simte ura.

Gemetele sunt înăbuşite de gardianul care-i dăduse salopeta. Îi aude, din spate, paşii. Urmează lovituri înfundate şi trupuri grele căzând. Mâna însoţitorului o împinge în ultima celulă şi activează câmpul de forţă. Îşi pune salopeta şi se lipeşte de stânca umedă. Dacă ar întinde mâna în faţă ar lovi peretele invizibil. Şi pe Pământ au închisori fără uşi.

Silueta masivă întârzie în faţa ei.

– Dimineaţă, muncă!

Fata încuviinţează. Nu ştie când o să fie „dimineaţă" sau ce „muncă" va face. E greu de precizat momentul zilei sau felul acesteia: dacă e zi pământeană ori nu. Pe culoar plutesc nori denşi din particule argintii. Ei luminează bezna în care dorm lucrătorii Turnului Negru. Crede că norii fac parte din sistemul de supraveghere. Mişcarea lor aparent necontrolată îi duce de colo colo. Din celula de vizavi o pândesc doi ochi mari, rotunzi. Norii s-au ridicat spre tavanul înalt. Trebuie să le aştepte coborârea ca să vadă posesorul ochilor.

Nu mai ştie să plângă, invadatorii le-au reprimat sentimente elementare. Oamenii au pierdut râsul, lacrima, dragostea, atunci când li s-a luat graiul. Marele Lord vrea Linişte. Atât li s-a spus. Evident, e greu să te revolţi pe muteşte. Au pierit mulţi în primele zile, cei care au

încercat să se pună cu gardienii înarmați. Tot atunci a pierit și tatăl ei. Mama i-a arătat prin semne că pentru el avea să fie bine, greul rămâne pe umerii lor. Are un frate de îngrijit. Avea. Fratele e pe Pământ, alături de mamă. El nu poate munci, mama a luat o rație și jumătate de muncă, ea – la fel. Cu totul, trei rații pentru trei oameni. Acum, mama trebuie să ia două. Cine știe pentru cât timp. Și, când n-o să mai poată, or s-o arunce în incineratorul de la parterul Blocurilor. Fratele va rămâne singur și va intra în tranșa următoare a cuptorului. De viu. Fără să știe motivul. El nu înțelege, trăiește și-atât.

*

A meritat să înfigă șurubelnița adânc în încheietura piciorului acelei gărzi? Poate că da. A răzbunat o moarte în avans. A ei sau a altui Om. A lucrat la croit, la asamblat, la călit. Știa unde sunt articulațiile, unde se îmbină combinezoanele întunecate.

La apelul de dimineață l-au scos și pe fratele ei. Nedumerit, s-a uitat de la mamă la soră și înapoi. Gardianul cel nou i-a studiat mâinile, picioarele, l-a pus să deschidă gura. A schimbat câteva cuvinte cu ceilalți și l-a împins:

– Azi, muncă!

Ele s-au privit și au lăsat capetele jos. S-au despărțit în halele aglomerate. Au numărat în gând secundele. Numai Supraveghetorii au ceasuri. Ei fură câteva minute la fiecare schimb. Unul dintre ei a oprit-o din lucru și a întins un deget spre intrarea în hală. Un gardian îi târa fratele de gulerul salopetei bleu. Culoarea aceea e pentru cei ce nu pot munci. Fața băiatului era vânătă, degetele strivite; icnea încetișor și îi fixa pe toți cei din jur cu ochi îngroziți.

Ea s-a aplecat să-l susțină. Șurubelnița pe care o avea în mâna dreaptă o împiedica să-l sprijine, să-l ridice. Trebuia să scape de ea. Printre plăcuțele armurii din metal superușor, călit pentru a rezista celor mai mari șocuri, a zărit pielea rozalie a creaturii dinăuntru. A împins șurubelnița cu vârful în sus, printre plăcuțe.

Fratele a căzut, şi-a acoperit faţa cu palmele şi a început să se legene. Şurubelniţa a ieşit, a intrat din nou, s-a răsucit, iar de sub masca neagră a izbucnit un urlet animalic şi un jet gălbui. Era bine de ştiut. Nu toţi gardienii sunt oameni. Colegii lui l-au redus la tăcere cu o armă cu electroşocuri pentru vina de a fi eliberat sunete inutile. Din partea lor, a scăpat uşor, dată fiind intensitatea primului strigăt. Adevărata moarte n-a simţit-o. Era paralizat.

Mama a îngenuncheat lângă ei. Au împărţit amândouă o privire cât pentru o viaţă. Pe ea au ridicat-o. S-a smucit, a mârâit... ştia nivelul de decibeli de la care gardienii încep să reacţioneze.

Un ac în venă. Timpul n-a mai fost Timp, Oamenii s-au amestecat cu Supraveghetorii, culorile salopetelor s-au estompat. Un pas după altul, după altul. Cătuşe magnetice pe încheieturile mâinilor şi picioarelor. Arma cu electroşocuri fixată pe gât. Aceea a fost adevărata Linişte. A aşteptat lovitura finală. N-a venit. Judecătorii au ales s-o trimită la Bază. E bună de muncă, gardianul mort poate fi înlocuit de alţii.

*

Norii argintii par bătuţi de vânt. Aleargă pe holul îngust. Într-o străfulgerare zăreşte purtătorul ochilor de vizavi. Are jumătate din înălţimea ei, un cap mare, disproporţionat faţă de corpul subţire, gri-verzui. În jurul şoldurilor i-au înfăşurat un şort. Probabil n-au salopete pentru el. Sau ea. O scrutează curioasă, creatura. Sare pe picioarele subţiri terminate cu ventuze. Gura ştirbă rânjeşte. Norii s-au îndepărtat. Fata respiră uşurată.

*

Se lasă pe vine; aţipeşte. O usturime în umărul cu marcaj o aruncă-n picioare. Câmpul de forţă se dezactivează. Ocupanţii celulelor ies şi stau aliniaţi pe hol. Li se alătură. Un gardian, altul decât cei deja întâlniţi, le pune în palmă un cub maroniu. Hrană sintetică. Îi urmăreşte pe ceilalţi. Aruncă mâncarea în gura uscată. Mestecă îndelung, în timp ce bastonul o împinge să intre în rând.

În spate simte privirea pătrunzătoarea a creaturii verzui. O clupește de pielea antebrațului, acolo unde se termină manșeta. Fata retrage mâna și se apropie mai mult de cel din față. Om. Duhnește greu, a trup năduşit, ostenit, nedormit. E împinsă într-o sală lungă, în fața unei benzi transportoare. Grămezi de pulbere cenușie cu sclipiri aurii alunecă de la un capăt la altul al halei.

– Aur!

Privește în jur. Femeile iau în pumni pulbere pe care o suflă cu o tijă deasupra unor cuve. Se depune lipicioasă pe pereții acestora. În palme le rămân bucățele de metal galben. Le varsă în sitele prinse de brâu. Fata ia sita din fața ei și-i leagă capetele în jurul taliei. Încearcă să imite mișcările celorlalți. După prima grămăjoară de praf, palmele îi sunt negre. Strănută, primește un baston pe spate.

Aici nu se lucrează în schimburi. Doar gardienii se rotesc. Când sita se umple o înmânează celui mai apropiat dintre ei, care o răstoarnă într-o cuvă curată. Când aceasta e plină, ziua de lucru se termină. Știe asta după usturimea din umăr.

*

Nu mai încearcă să se curețe. În prima noapte a scuipat în palmele negre și le-a șters pe pantalonii prăfuiți. După două zile de muncă arată la fel ca ceilalți. Nu înțelege de ce fac ei muncile alea, atâta timp cât invadatorii dispun de o tehnologie mult evoluată. Poate ăla nu-i aur, poate nici n-au nevoie de el. E vorba doar de umilire, de sublinierea poziției. Ei sunt niște condamnați care au fost cruțați de moarte. Stau în celule săpate în stâncă, spre deosebire de cei din clădirile cu pereți de sticlă.

Se lasă pe vine, cu genunchii strânși la piept. Îi îmbrățișează și închide ochii. Înainte de a adormi, vede casa din care au fost mutați în Bloc. Avea covoare pufoase, colorate. Un leagăn în curte. Tata ținea șaua bicicletei când ea încă nu învățase să meargă fără roți ajutătoare. Fratele o aplauda strigând și sărind dintr-o parte în alta. Mama le făcea semn să se oprească, băiatul nu avea voie să se agite.

Un corp dur îi presează coastele. Se trezește. O mănușă neagră îi strecoară în palmă un Cristal Vorbitor. E gardianul care a însoțit-o în Sala Judecății.

– Vorbește cu mama! Acum!

Nu știe ce să creadă. Cristale au, pe Pământ, numai Supraveghetorii-șefi. Le poartă atârnate de gât, pe sub salopete. Le atinge pielea. Le analizează ADN-ul și transmit mesajele auditive ale celor cu secvențe aproape identice. Ține Cristalul în căușul palmei și șoptește.

„Am ajuns la Bază. Stau în Turnul Negru. Toate clădirile au pereți de sticlă multicoloră. E frumos! Sunt munți înalți, acoperiți de zăpezi, cer senin și doi sori roșietici care parcurg bolta împreună. Eu am o cameră spațioasă, cu perdele roz. Nu trebuie decât să răspund apelurilor gardienilor, indiferent de oră. Vă iubesc tare mult. Vă rog să mă iertați. Nu-mi pare rău. Bestia aia trebuia să moară. Aveți grijă de voi. Poate vreodată ne vom revedea. Dacă nu... vă iubesc, sufletele noastre se vor regăsi, cu siguranță." Îl împinge grăbită către mănușa neagră. Nu vrea să-și imagineze mama ascultându-i cuvintele. Știe că n-o s-o creadă. Trebuie să-i dea speranță.

– Plată, acum!

Fata îngheață. Mănușa lasă la iveală o mână prelungă, cu piele sidefie. Cinci degete asemănătoare cu ale oamenilor. Degetele o prind de braț și o ridică. O întorc cu fața la perete. Se strecoară și desfac fermoarul salopetei. Rămâne goală între pereții de stâncă. Mâna i se plimbă pe umeri, pe sâni, coboară pe coapse și strânge gleznele.

– Îmbracă! Tu, soție!

Gardianul pleacă. Ea nu adoarme. Norii sunt lipiți de sol. Creatura verzuie îi face cu mâinile semne disperate. Trupurile celorlalți tresar în somn.

*

Zi după zi, refac drumul dinspre celule spre grotele unde muncesc. În aceeași formație. Petrece nopțile cu fața în palme. E îngrozită de privirea fixă și de agitația ființei de vizavi. Când, încadrându-se în rând, mai capătă o ciupitură din spate, e pregătită. Prinde membrul acoperit de lichid vâscos și strânge. Sub degetele ei niște oase fragile se sfărâmă.

Strigătele nearticulate sunt anihilate de arma cu electroșocuri. Cel din spate e scos din rând; fata nu știe dacă îl va mai vedea. Umple zeci de cuve cu metal galben. Celula din fața ei rămâne goală. Se întristează. Dacă l-a omorât? N-a vrut, și-a dorit doar să fie lăsată în pace. Nu știe cât timp a trecut. După fiecare zece ture sunt împinși în sala cu dușuri. Se lasă biciuită de jeturi de apă, e rasă din cap până-n picioare de mâini grăbite. Îmbracă mulțumită o salopetă nouă. Undeva, pe Pământ, semenii ei trudesc asupra mașinilor.

*

Primește din palma gardianului cubul de hrană. Odată cu el, un Cristal legat cu ață subțire. Tremură de nerăbdare. Mestecă pe fugă și intră în celulă atunci când bastonul o împinge într-acolo. Trece ața pe după gât. Lasă capul pe peretele de stâncă. „Draga mea, tu ai curajul tatălui tău. Te iertăm și te iubim. Ai grijă de tine. Eu sunt bine, am o rație de muncă în fabrica de hrană sintetică și una în cea de ambalaje. Fratele tău te sărută. Nu-ți pierde speranța. Mai devreme sau mai târziu vom fi împreună."

Îi despart ani-lumină. Speranțele sunt deșarte, dar e tot ce le-a mai rămas.

„Draga mea, tu ai curajul ..."

„Draga mea, tu ai..."

„Draga mea..."

Tresare la împunsătura în coaste.

– Plată, soție!

Se ridică singură și desface fermoarul. Mâna sidefie îi alintă pielea. „Draga mea..." Vocea mamei i se scurge prin vene. E într-o cameră cu perdele roz. Patul cu husă trandafirie acoperă jumătate din încăpere. După apelul gardienilor, salteaua moale o așteaptă.

– Îmbracă!

*

Sute de cuve părăsesc hala. Femeile din jurul ei se schimbă. Ea rămâne. La finalul unei ture intră în rând. O mănușă neagră din silicon o

apucă de braț și o împinge. Merge spre liftul teleportor. Pereții cenușii de sticlă ascund vederii munții înzăpeziți și marea de topaz.

Clipește. Sticla se limpezește, unul din pereți glisează. Merg spre cabinetul medicului care i-a făcut marcajul. Gardianul încuie ușa în urma lui. Scoate arma cu electroșocuri și o fixează pe grumazul purtătorului de combinezon. Cu cealaltă mână împinge fata spre bio-scanner.

– Șterge!

Medicul ezită, se agită, vrea să apese butonul de panică din podea ori pe cel de urgență extremă de sub mașina marcatoare. Nu ajunge la niciunul din ele. Un curent slab îi traversează trupul.

– Șterge!

Geme, se zvârcolește; mănușile negre i se strâng în jurul gâtului. Trage brațul articulat al mașinii și îl îndreaptă tremurând spre umărul ei. Un pumn în tâmplă îi amintește de anestezie. Aplică plasturele. Așteaptă două minute. Se teme.

Inițializează operațiunea de ștergere. Nu mai e E-51741. Nu mai e Ea. Pleacă Soție din cabinetul unde medicul își trăiește ultimele clipe.

– Mergi!

Se îndreaptă spre aerodrom. Navele mono-pilot așteaptă instrucțiuni de zbor. E dusă într-una din ele și așezată într-un cocon asemănător cu cel în care sosise pe Planeta-Mamă. Prin învelișul transparent vede gardianul scoțându-și casca. Are păr lung, negru-albăstrui și piele aproape transparentă. O privește cu ochi cenușii, apoi se întoarce spre bord. Cuplează centurile de siguranță.

– Gata de decolare!

– Câți?

– Unul.

– Destinație?

– Alpha-13!

– Instrucțiuni vor veni!

Învelișul metalic al navei tremură. Carapacea fetei vibrează. Vede, ca prin fum, panourile de pe care pilotul citește liniile de comandă. Mâinile acestuia ating ecranul, confirmă coordonatele primite și imprimă navei

traiectoria spre planeta lui. Se lasă pe spate, mulțumit.

Un gol în stomac. Cad, împreună, printre stele. Ea – protejată de folia rigidă, el – cu mâinile sprijinite de brațele scaunului de comandă. Nu știe ce s-a întâmplat cu nava. Așa ceva nu-i posibil. Probabil visează. Se lasă legănată.

Îi place visul cu praf stelar în suspensie, coada cometei de care Pământenii și-ar lega vise. Aștrii palizi printre care alunecă. Vuietul din dreptul Sorilor fierbinți. Așchiile de gheață înfipte în meteoriți – arici spațiali.

Se trezește. Pilotul vorbește cu cineva. Cuvintele sunt lungi, unele cântate, vocalele moi mângâie auzul. Pereții navei redevin metalici, coconul – transparent. E ajutată să iasă din carapace.

– Alpha-13!

Au ajuns. Nava rămâne într-un hangar în care alte zeci de nave asemănătoare își așteaptă misiunile. Locuitorii planetei seamănă cu fostul gardian. Sunt înalți, au același păr întunecat și piele sidefie. Seamănă între ei. Îi ajută și cămășile albe cu mâneci răsfrânte. Le poartă peste șorturi din piele maronie.

– Stai!

O lasă în fața unei uși. El intră, apoi iese îmbrăcat ca semenii săi. Părăsesc hangarul ținându-se de mână. Fata încordează degetele ținute strâns în palma fierbinte.

Își acoperă ochii cu brațul. Lumina e prea puternică. Naturală, după ani întregi de trai sub corpuri de iluminat cu flux variabil. Pare a fi seară. Un astru imens, portocaliu, atârnă pe coasta deșertului.

Când se întâlnesc, locuitorii se îmbrățișează și se adulmecă. Însoțitorul ei e întâmpinat cu bucurie de mai multe grupuri. Le-o prezintă tuturor: „Soție!" Ei își apropie fețele de a sa, le simte respirația caldă. Zâmbește timid. Poate ăsta e salutul lor.

Câțiva localnici îi conduc spre un șir de copaci subțiri, ale căror crengi s-au împletit într-un gard de nepătruns. Un bărbat apropie palma de unul din trunchiuri, crengile de jos se ridică, iar ei pătrund pe poarta improvizată.

Fata se uită în spate. Gardul s-a întregit. Păşeşte prin iarbă înaltă. E moale, translucidă. Sclipește azuriu. Foșnește sub tălpile ei goale. Nu mai știa senzația de iarbă. Nici pe cea de Soare, de respirație profundă. Aerul are gust. E dulceag. Amețește dacă inspiră adânc. Se bucură de libertate în porții mici.

După câteva zeci de metri, însoțitorii se opresc. Îi îmbrățișează și se întorc. Mâna fierbinte o trage în jos. Se așază alături de el.

– Lo-Ann! se prezintă.

Fata îi află numele. Al ei a rămas pe Pământ.

– Soție! zâmbește ea.

Bărbatul aprobă, în timp ce îi atinge obrajii. Se ruşinează. E murdară. I-a rămas praf negru pe corp, în salopeta gri. El îi prinde bărbia şi o ridică.

– Dulce! ochii negri sclipesc în apus.

Răsuflarea lui i se plimbă pe gât. Se înfioară. Strânge brațele în jurul corpului. Se teme să simtă. Tremură; inima bubuie. E nou. E înfricoşător. E bine.

– Acasă!

O ajută să se ridice; îndreaptă bărbia spre un pâlc de copaci de la marginea oceanului de iarbă azurie. Pe măsură ce se apropie de ei, vede siluete printre trunchiurile subțiri.

Lo-Ann e întâmpinat cu urale de ceilalți. Îl înconjoară şi îl îmbrățişează pe rând. Pun întrebări, el răspunde. Fata rămâne deoparte. În stânga e marea. Leagănă distrată meduze gigantice, fosforescente. Acolo s-ar naşte curcubee. Deasupra, puzderie de aştri. Îngenunchează pe nisip. E rece, sticlos.

N-a văzut niciodată atâtea stele. Una din ele ar putea fi Pământul. Acolo Oamenii trăiesc în Blocurile cenuşii, sub invadatori. O mamă şi un frate împart un Cristal Vorbitor. Pe al ei l-a pierdut. Acum e Soție.

O mână i se aşază pe umăr, o şoaptă la ureche:

– Vino!

E o femeie. Ele poartă numai cămăşi albe. Pânza e fină, transparentă. Au corpuri suple, sâni plini şi picioare lungi. Abia le ajunge la umăr, sunt la fel de înalte ca bărbații.

O urmează. Merg spre mare. Întoarce capul spre Lo-Ann. El încuviințează. Alte trei femei le însoțesc atunci când intră în apă. Îi fac semn spre salopeta murdară. Fata trage fermoarul. Mâini străine i-o coboară de pe umeri, o ajută s-o dezbrace. Apa e călduță ca răsuflarea lor, îi mângâie corpul obosit. Cămăşile s-au lipit ude de siluetele sidefii. Una din femei ia o meduză şi o ridică deasupra capului. Umbrela moale se strânge; cu un pocnet, eliberează deasupra fetei un jet de lichid tulbure.

I se scurge vâscos pe piele, o gâdilă. Palmele celorlalte îl îndepărtează prin mişcări lente, circulare. Îi acoperă fiecare centimetru de piele, toate odată, una câte una... nu mai ştie. Începe să miroasă ca ele. Închide ochii. Se lasă răsfăţată. Ştie că n-ar trebui, nu s-ar cuveni, dar toate învăţăturile sunt atât de vechi...

Buze moi i se opresc pe gură. Le gustă curioasă. Sărate ca marea, secrete ca noaptea. „Dulce!" şopteşte una din ele sărutându-i ceafa.

– Vino! o trezeşte o voce.

Ar mai fi stat. Se împleticeşte pe plaja pustie. Bărbaţii se aud undeva, departe. Ajung la un pâlc de copaci tineri cu tulpini netede. Între crengile lor drepte trudesc insecte uriaşe cu multe membre. O pânză ia naştere sub ochii ei. Una din însoţitoare se apropie de un Păianjen-Lucrător şi îi şopteşte ceva, plimbându-şi palma peste spinarea pufoasă. Picioruşele aleargă din ce în ce mai repede. Când femeia e mulţumită îi suflă uşor pe spate, iar el se opreşte. Mâini pricepute desprind capetele pânzei de crenguţele elastice.

I-o înfăşoară în jurul corpului. Zeci de degete leagă atente firele în timp ce o pun să ridice mâinile, să le coboare, să se întoarcă. E studiată pe toate părţile, admirată. Acum e aidoma lor. Pe umărul uneia coboară o bufniţă imperială. Ochii imenşi o fixează scrutători.

– Mergi! aude ea.

Se teme. E împinsă de la spate. Se reflectă în ochiul păsării încremenite. E frumoasă. Părul i-a crescut câţiva centimetri, faţa i-a redevenit roz, ochii senini. Cămaşa albă lasă să i se ghicească trupul necopt. Îi place. Le zâmbeşte celorlalte, mulţumită. Bufniţa părăseşte umărul femeii, întinde aripile şi se pierde în pădure.

Lo-Ann o aşteaptă pe plajă. S-au strâns cu toţii acolo. Stau aşezaţi pe nisip, în faţa unor frunze mari pe care au răsturnat fructe. Sunt de dimensiuni şi culori diferite. Bărbatul îi face semn să stea lângă el. Îi apropie de buze un fruct sferic cu coajă transparentă, galben-portocalie. Muşcă neîncrezătoare. Miezul e dulce şi foarte zemos. Picături lipicioase i se scurg pe la colţurile gurii, pe gât. Buzele lui le urmăresc. Fata tresare.

Îşi povestesc pe rând în limba aceea melodioasă. Îi ascultă, deşi nu-i înţelege. Poate va învăţa, odată. Din pădure iese alergând un bărbat care-i face semn lui Lo-Ann. El se ridică şi, întors cu spatele, poartă o discuţie în şoaptă cu noul venit. Nimeni nu mai vorbeşte. Toate perechile de ochi îi urmăresc pe cei doi.

Lo-Ann primeşte de la celălalt un fruct micuţ, maroniu, cu coajă posmogită. Îl arată, întorcându-se, tuturor. Unii şoptesc: „Soţie... soţie... dulce..." Fata întârzie cu privirea asupra fiecăruia în parte. Femeile îi zâmbesc încurajator.

– Pentru tine! îi oferă fructul maroniu, îngenunchind în faţa ei.

Ezită.

– Pentru soţie! insistă.

Îl ia în palmă şi îl studiază. E uşor. Îl adulmecă. Aduce a măr. Nu e sigură, pe ultimul l-a gustat cu mulţi ani în urmă. Îl plimbă pe buze. Aude oftaturi uşoare. Degetele lui i-l apasă pe dinţi. Muşcă. Mestecă. Înghite. Măr, aşa cum şi-l amintea. Îl mănâncă pe tot, râzând de frica prostească. Poate era un ritual pentru oaspeţi. Ori pentru soţii.

– Vino! o ridică bărbatul.

Îl urmează în pădure. Ajung într-un luminiş plin cu hamacuri fixate de trunchiurile groase ale copacilor de jur împrejur. În mijlocul lor, un fel de colibă împletită din tije subţiri, elastice. Printre ele răzbate o lumină de miere. O invită înăuntru. Un hamac aidoma celor de afară e agăţat de tavan. Pe sol, puzderie de insecte răspândind lumină portocalie. Lo-Ann bate din palme. Insectele zboară prin crăpăturile din pereţi. În întuneric, pielea îi scânteiază.

Sub palmele lui, cămaşa i se topeşte. Se descoperă goală, neştiutoare, în faţa unui soţ de pe o planetă îndepărtată. Nu aşa îşi imaginase acea noapte. Mâinile bărbatului topesc propriile haine. Fata îi admiră trupul subţire, muşchii prelungi de sub pielea semitransparentă. Respiră precipitat.

Lo-Ann se întinde pe hamac. O trage alături. Trupul lui frige. Al ei doreşte pe dinăuntru. Îşi doreşte o îmbrăţişare, dar se teme să şi-o ia

singură. Oftează adânc atunci când corpul lui se întinde peste al ei. Îi respiră cald şi dulce pe obraji, pe gât, pe sâni, pe abdomen. O atinge, apasă, gustă.

Nu ştie ce simte, niciodată n-a ars în timp ce palmele îi îngheţau, niciodată n-a dorit fără să ştie ce. Abdomenul îi zvâcneşte dureros şi iute, de parcă i-ar lipsi un organ vital. Fata prinde trupul sidefiu între coapse; se cambrează. Acum ştie. El îi lipsea, el şi vibraţia ce-i ostoieşte setea.

A văzut pe Pământ un foc de artificii. Corpul îi explodează ca un cartuş cu praf de puşcă. Plutesc fragmente multicolore în jurul Soarelui portocaliu. Plouă peste trupurile de lumină şi se reîntregeşte. Singură în hamacul din luminiş. Îi dau târcoale insecte scânteind auriu. Lo-Ann şi ai săi o privesc cu iubire. E de piatră. Vie doar pe dinăuntru, unde ochii trimit imaginile lor apropiindu-se. Creierul vrea să strige, să mişte. Corpul e-ncremenit. Niciun muşchi nu-i mai aparţine. Un fragment de gând cu un măr prăfuit bântuie prin cotloanele minţii. „Pentru soţie!" Pe o planetă îndepărtată, o fiinţă o privea fix şi îi făcea semne disperate.

Gurile o năpădesc pofticioase, curioase. Limbile stacojii i se plimbă de la glezne până-n creştetul capului. Localnicii se întorc spre Lo-Ann. El priveşte pierdut ofranda stelelor. Trebuie lăsat să-i uite trupul, mai moale şi mai aromat decât al oricărei semene.

Într-un târziu, aprobă. Dinţi ascuţiţi se înfig în corpul fetei. Ea aude trosnetul oaselor mestecate pe fugă. Creierul îi urlă durerea, neputinţa. Doar el e cruţat, vracii de pe Alpha-5 îl vor preface în Cristal.

Pe Alpha-13, localnicii dorm sub cerul liber, în hamacuri ţesute de Păianjeni-Lucrători. Căpeteniile lor îşi devorează primele soţii. De când au invadat galaxia îşi protejează specia împreunându-se cu extratereştre. Marele Lord ştie, consimte.

Pe Pământ, Oamenii dorm în Blocuri cenuşii. Lumea lor se opreşte în pereţii de beton şi în armele cu electroşocuri. Un Cristal şopteşte la urechea unei mame: „Vă iubesc tare mult... Poate vreodată ne vom revedea..." Niciodată.

Cum creează cărțile speciile selecte

ken liu

NU EXISTĂ un recensământ definitiv al tuturor speciilor inteligente din univers. Nu numai că argumentele în favoarea a ceea ce se poate numi inteligenţă sunt perene, dar în fiecare moment, peste tot, civilizaţii se înalţă şi se prăbuşesc, aşa cum stele se nasc şi mor. Timpul devorează totul. Cu toate acestea, fiecare specie are modul ei propriu de a-şi transmite înţelepciunea de-a lungul vremii, de a-şi face gândurile vizibile, tangibile, îngheţate pentru o clipă, ca un dig împotriva neînfrânţelor valuri ale timpului.

Toate lumea face cărţi.

*

Alatienii

Unii spun că scrisul nu e altceva decât rostire vizibilă. Dar ştim că părerile de acest fel sunt mai degrabă înguste. Popor muzical, alatienii scriu zgâriind cu trompa subţire şi tare pe o suprafaţă uşor de gravat, cum sunt tăbliţele de metal date cu un strat subţire de ceară sau clei întărit. (Alatienii bogaţi poartă câteodată o peniţă din metal preţios pe vârful nasului.) Scriitorul îşi rosteşte gândurile în timp ce scrie, făcându-şi trompa să se mişte, vibrând, în sus şi în jos, şi gravează un şanţ pe suprafaţa de scris.

Pentru a citi o carte scrisă în acest fel, alatianul îşi vâră nasul în şanţ şi-l târăşte de-a lungul lui. Trompa delicată vibrează prin rezonanţă cu forma undei şanţului, iar o cavitate goală din interiorul craniului amplifică sunetul. În acest fel, se recreează vocea scriitorului. Alatienii consideră că sistemul lor de scriere este superior tuturor celorlalte sisteme. Spre deosebire de cărţile scrise cu ajutorul literelor alfabetului, silabarelor sau logogramelor, o carte alatiană captează nu doar cuvinte,

ci şi tonul, vocea, inflexiunea, accentul, intonaţia şi ritmul vocii scriitorului. Este, în acelaşi timp, partitură şi înregistrare. Un discurs sună ca un discurs, o lamentaţie, ca o lamentaţie, iar o povestire recreează perfect frământarea şi suspansul povestitorului. Pentru alatieni, a citi înseamnă, literalmente, a asculta vocea trecutului.

Dar frumuseţea unei cărţi alatiene are preţul ei. Întrucât actul lecturii presupune contactul fizic cu suprafaţa moale şi maleabilă pe care s-a scris, un text are de suferit ori de câte ori este citit, iar unele aspecte ale originalului se pierd fără a putea fi recuperate. Copiile făcute din materiale mai durabile nu reuşesc niciodată să surprindă toate subtilităţile vocii scriitorului, aşa că cititorii le evită. Pentru a-şi conserva moştenirea literară, alatienii trebuie să-şi ţină manuscrisele cele mai preţioase sub cheie, în biblioteci interzise, unde foarte puţini au acces. Ironia sorţii: cele mai importante şi mai frumoase opere ale scriitorilor alatieni sunt rareori citite, fiind cunoscute numai prin intermediul interpretărilor făcute de scribii care încearcă să refacă originalul sub forma unor cărţi noi, după ce aud sursa citită la ceremonii speciale. Circulă sute şi mii de interpretări ale lucrărilor celor mai influente, iar acestea, la rândul lor, sunt interpretate şi răspândite sub formă de noi copii. Savanţii alatieni îşi petrec majoritatea timpului dezbătând autoritatea relativă a versiunilor concurente şi deducând, pe baza numeroaselor copii imperfecte, vocea imaginată a antecedentei lor, o carte ideală, necoruptă de cititori.

*

Quatzoli

Quatzoli nu consideră că scrisul şi gândirea sunt două lucruri diferite.

Sunt o rasă de fiinţe mecanice. Nu se ştie dacă, la origine, au fost creaţii mecanice ale altei specii (mai vechi), dacă sunt carapace care găzduiesc sufletele unei rase cândva organice sau dacă s-au născut fără influenţa altora, din materie inertă.

Corpul unui quatzoli este din cupru şi are forma unei clepsidre. Planeta lor, care urmează o orbită complicată între trei stele, este supusă unor forţe mareice imense care-i macină şi-i topesc miezul metalic,

radiind căldură la suprafaţa ei, sub formă de gheizere de vapori şi lacuri de lavă. De câteva ori pe zi, un quatzoli înghite şi adună, în camera de la baza corpului său, apă care fierbe încet şi se transformă în aburi pe măsură ce el se afundă, periodic, în lacurile cu bulbuci de lavă. Aburii trec printr-o supapă reglatoare – partea îngustă a clepsidrei – într-o cameră de la un nivel superior, unde activează diversele mecanisme şi pârghii care pun în mişcare creatura mecanică. La finalul ciclului de lucru, aburii se răcesc şi condensează pe suprafaţa interioară a camerei superioare. Picăturile de apă alunecă de-a lungul şanţurilor gravate în cupru şi se colectează, formând un flux constant care traversează o piatră poroasă, bogată în minerale cu carbon, înainte de a fi eliminat din corp.

Piatra aceasta este sălaşul minţii fiinţelor quatzoli. Organul de piatră conţine mii şi milioane de canale complexe – un labirint care separă apa în nenumărate pârâiaşe paralele. Acestea curg strop cu strop şi se unduiesc unul în jurul altuia, pentru a crea valori simple care se acumulează în fluxuri ale conştiinţei şi ies la suprafaţă sub formă de curenţi de gânduri.

De-a lungul vremii, tiparul urmat de apa care curge prin piatră suferă modificări. Canalele mai vechi se uzează şi dispar sau se blochează şi se închid, aşa că unele amintiri sunt uitate. Dar se creează canale noi, care stabilesc legături între fluxurile separate anterior – o epifanie, iar din apa care se scurge se depun alte zăcăminte de minerale în capătul îndepărtat, cel mai recent format, al pietrei, unde stalactitele de-abia născute, fragile şi miniaturale, reprezintă cele mai noi şi mai proaspete gânduri.

Când un părinte quatzoli creează un copil în forjărie, la final, îl înzestrează cu o fărâmă din propria sa minte de piatră, cu un miez de înţelepciune moştenită şi gânduri deja formate, care-i vor permite copilului să-şi înceapă viaţa. Pe măsură ce copilul acumulează experienţă, creierul său de piatră se dezvoltă în jurul miezului, devenind tot mai complex şi mai sofisticat, până când, la rândul său, îşi va putea împărţi mintea între copii.

Aşadar, quatzoli sunt cărţi *ei înşişi*. Fiecare dintre ei poartă în creierul de piatră o înregistrare scrisă a înţelepciunii acumulate de la toţi strămoşii săi: gândurile cele mai trainice, care au supravieţuit milioanelor de ani

de eroziune. Fiecare minte se dezvoltă dintr-o sămânță moștenită de-a lungul mileniilor și fiecare gând lasă o urmă care poate fi citită și văzută.

Mai demult, câteva dintre rasele cele mai violente din univers, ca hesperoe, se amuzau extrăgând și colecționând creierii de piatră ai ființelor quatzoli. Expuse și azi în muzeele și bibliotecile lor, pietrele – adesea numite, simplist, „cărți vechi" – nu mai înseamnă nimic pentru vizitatori.

Întrucât știau să separe gândirea de scriere, rasele cuceritoare au putut lăsa în urmă o consemnare nepătată și fără gânduri care i-ar fi făcut pe descendenții lor să se înfioare. Însă creierii de piatră rămân în vitrinele de sticlă, așteptând ca apa să curgă din nou prin canalele secate, pentru ca ele să fie citite și să trăiască încă o dată.

*

Hesperoe

Odinioară, rasa hesperoe scria folosind șiruri de simboluri reprezentând sunetele din vorbirea lor, dar acum nu mai scriu deloc.

Această specie a avut dintotdeauna o relație complicată cu scrisul. Marii ei filozofi nu aveau încredere în scrieri. O carte, credeau ei, nu este o minte vie, deși se pretinde astfel. Face declarații emfatice, emite judecăți morale, descrie fapte istorice presupus adevărate sau spune povești palpitante... dar nu poate fi interogată ca o persoană reală, nu poate răspunde criticilor, nici justifica povestirile din ea. Membrii rasei hesperoe își scriau gândurile plini de șovăială, numai când nu se puteau încrede în capriciile memoriei. Preferau însă de departe vorbirea, oratoria și dezbaterea trecătoare. În trecut, poporul hesperoe a fost aprig și nemilos. Îl încântau dezbaterile, dar mai mult îl bucura gloria războaielor. Filozofii hesperoe spuneau că rasa lor cucerește și omoară în numele evoluției: războiul e singura cale de a da viață idealurile sechestrate în textul static transmis, epoci la rând, de la o generație la alta. Numai prin război se puteau asigura că textele respective respectă adevărul și le puteau rafina pentru cei din viitor. O idee merita păstrată numai dacă te conducea la victorie.

Când a descoperit, în sfârșit, cum se stochează mintea și cum se trasează harta ei, rasa hesperoe a încetat definitiv să scrie.

În clipele dinaintea morții marilor regi, generali și filozofi, mințile lor sunt recoltate din trupurile vlăguite. Calea urmată de fiecare ion încărcat cu sarcină, a fiecărui electron pasager, a fiecărui quark bizar și fermecător e captată și turnată în matrice cristaline. Mințile sunt înghețate pentru totdeauna în momentul separării de cei care le-au deținut.

În acest moment, începe desenarea hărții mentale. Cu atenție și meticulozitate, o echipă de cartografi specialiști, ajutați de numeroși ucenici, trasează numeroșii afluenți minusculi, impresiile și bănuielile care se amalgamează în fluxul și refluxul gândirii, până când se reunesc în forțele mareice – ideile care le-au conferit măreție creatorilor lor.

Odată harta minții încheiată, cartografii încep calculele de proiectare a traiectoriilor continue ale căilor trasate, pentru a simula gândul următor. Marcarea traseelor urmate de mințile mărețe și înghețate pe vasta și întunecata *terra incognita* a viitorului presupune mari eforturi depuse de cei mai strălucitori savanți hesperoe. Ei își dedică cei mai buni ani din viață acestei activități, iar la moartea lor vor fi desenate pe o hartă și traseele pe care le vor urma mințile lor, indefinit, în viitor.

În acest mod, mințile hesperoe sclipitoare nu mor niciodată. Pentru a conversa cu ele, hesperoe nu trebuie decât să găsească răspunsuri pe hărțile minții. Astfel, ei nu mai au nevoie de cărți așa cum le făceau în trecut – acelea fiind doar niște simboluri moarte –, pentru că înțelepciunea trecutului este întotdeauna alături de ei, încă raționând, încă dirijând, încă explorând. Și, cum tot mai multă vreme și tot mai multe resurse sunt dedicate simulării minților străvechi, rasa hesperoe își pierde, pas cu pas, firea războinică, spre marea ușurare a vecinilor ei. Probabil este adevărat că unele cărți chiar au o influență civilizatoare.

*

Tull-tok

Membrii rasei tull-tok citesc cărți pe care nu le-au scris ei.

Sunt creaturi ale energiei. Tipare eterice, pâlpâitoare, cu potențial de câmp schimbător, tull-tok se înșiră printre stele ca niște panglici

fantomatice. Atunci când trec pe lângă ele navele stelare ale celorlalte specii, acestea nu resimt decât o smucitură cât se poate de uşoară.

Tull-tok susţin că totul în univers poate fi citit. Fiecare stea e un text viu, în care puternicii curenţi de convecţie ai gazelor supraîncălzite povestesc o dramă, petele stelare servesc drept semne de punctuaţie, buclele din coroana solară sunt figuri de stil, iar erupţiile solare sunt pasaje bombastice, care răsună, adevărate, în liniştea adâncă a cosmosului rece. Fiecare planetă conţine un poem scris în ritmul sumbru, sacadat al miezurilor stâncoase aride sau având rimele ample, lirice şi tărăgănate – atât masculine, cât şi feminine – ale vârtejurilor de giganţi gazoşi. Pe urmă, există şi planete cu viaţă, asemănătoare cu mecanismul complicat al unui ceasornic făurit din bijuterii, conţinând o multitudine de tehnici literare autoreferenţiale, care răsună de ecouri infinite.

Însă rasa tull-tok susţine că locul în care se găsesc cărţile fundamentale este orizontul evenimentelor din jurul unei găuri negre. Când o fiinţă tull-tok se plictiseşte de răsfoit infinita bibliotecă universală, ea porneşte în alunecare spre o gaură neagră. Pe măsură ce accelerează către punctul în care nu mai există cale de întoarcere, fluxul de raze gama şi raze x dezvăluie tot mai mult din misterul suprem, pentru care celelalte cărţi sunt simple glose. Cartea se dezvăluie din ce în ce mai complexă şi nuanţată şi, tocmai când fiinţa tull-tok se lasă copleşită de imensitatea cărţii pe care o citeşte, îşi dă seama, cu o tresărire, că timpul s-a scurs tot mai încet, până când s-a oprit, iar ea va avea la dispoziţie o eternitate ca s-o citească, alunecând la nesfârşit către un centru la care nu va ajunge niciodată.

În sfârşit, o carte a triumfat peste timp.

Bineînţeles, niciun tull-tok nu s-a întors dintr-o asemenea călătorie şi mulţi resping discuţia pe tema cititului de găuri negre, considerând că acesta e un simplu mit. Într-adevăr, mulţi spun că tull-tok nu sunt decât nişte impostori analfabeţi, care-şi ascund ignoranţa sub masca misticismului. Totuşi, unii continuă să vadă în tull-tok nişte interpreţi ai cărţilor naturii pe care pretind că le văd peste tot în jurul nostru. Interpretările astfel obţinute sunt numeroase

şi contradictorii şi conduc la dezbateri interminabile pe marginea conţinutului cărţilor şi în special a autorilor lor.

*

Caru'ee

Spre deosebire de tull-tok, care citesc cărţi la scară largă, Caru'ee sunt cititori şi scriitori de variante miniaturale.

Mic de statură, un caru'ee nu este mai mare decât punctul de la sfârşitul acestei propoziţii. În călătoriile lor, caru'ee nu urmăresc decât să obţină cărţi care şi-au pierdut complet înţelesul şi nu mai pot fi citite de urmaşii autorilor. Fiind atât de mărunţi, puţine rase îi percep ca pe o ameninţare, iar ei pot obţine ceea ce doresc fără prea multă bătaie de cap. De exemplu, la cererea caru'ee, pământenii le-au dat tablete şi vase gravate cu scrieri în sistemul Linear A, mănunchiuri de sfori înnodate, numite *quipu*, precum şi un set de discuri magnetice şi cuburi străvechi, pe care nu mai ştiau să le descifreze. Rasa hesperoe, după ce a încetat războaiele de cucerire, a dat celor din rasa caru'ee nişte pietre străvechi, despre care credea că sunt cărţi furate de la quatzoli. Până şi retraşii Untou, care scriu cu parfumuri şi arome, le-au dat nişte cărţi vechi anoste, ale căror miresme erau prea slabe pentru a mai fi citite.

Membrii rasei caru'ee nu depun niciun efort pentru a-şi descifra achiziţiile. Nu îi interesează decât să utilizeze cărţile vechi, rămase fără înţeles, ca spaţii goale, în care să-şi ridice oraşele sofisticate, baroce.

Liniile gravate pe vaze şi tablete au devenit magistrale ale căror pereţi au fost căptuşiţi cu încăperi în stil fagure, care prelucrează contururile preexistente cu frumuseţea fractalilor. Fibrele din funiile înnodate au fost deşirate, reţesute şi reînnodate la nivel microscopic, până când fiecare nod original a devenit un complex bizantin alcătuit de mii şi mii de noduri mai mici, fiecare dintre acestea fiind un chioşc numai bun pentru un negustor caru'ee începător într-ale meseriei sau un labirint de încăperi pentru o tânără familie caru'ee. Discurile magnetice au devenit arene de distracţie pe suprafaţa cărora cei tineri şi aventuroşi se lansează iute ca fulgerul în timpul zilei, încântaţi să fie împinşi sau traşi în toate părţile de potenţialul

magnetic local. Noaptea, locul sclipeşte de luminiţe care urmează fluxul magnetic, iar date demult moarte luminează dansul miilor de tineri aflaţi în căutarea dragostei şi încercând să stabilească legături noi.

Dar nu e corect să se spună că membrii rasei caru'ee nu fac niciun fel de interpretare. Când vin să-i viziteze reprezentanţii speciilor care le-au oferit artefactele, aceştia trăiesc, inevitabil, un sentiment de familiaritate cu noua construcţie caru'ee. De pildă, când s-a organizat, pentru reprezentanţii Pământului, un tur al Marii Pieţe construite într-un *quipu*, aceştia au observat, privindu-l la microscop, o activitate intensă, un comerţ înfloritor şi un murmur necontenit de numere, conturi, valori şi valută. Unul dintre pământeni, descendent al poporului care înnodase cărţile-sfori, a fost de-a dreptul uluit. Deşi nu le putea citi, ştia că acele *quipu* fuseseră făcute pentru a ţine evidenţa conturilor şi numerelor, pentru a înregistra taxe şi pentru registre contabile. Sau luaţi exemplul speciei quatzoli, care a descoperit că specia caru'ee a dat un scop nou unui creier de piatră pierdut, transformându-l într-un complex de cercetare. Micuţele încăperi şi canale, unde curseseră cândva gânduri străvechi de apă, erau acum laboratoare, biblioteci, clase de predare-învăţare şi săli de cursuri care răsunau de idei. Delegaţia quatzoli venise să recupereze mintea strămoşului lor, dar a plecat convinsă că toate erau aşa cum trebuia să fie.

E ca şi cum caru'ee au reuşit să surprindă un ecou din trecut şi, inconştient, în timp ce lucrau pe baza unui palimpsest de cărţi scrise cu multă vreme înainte şi demult uitate, au avut norocul să dea peste esenţa înţelesurilor care nu se putea pierde, oricâtă vreme s-ar fi scurs peste ea.

Rasa caru'ee citeşte fără să ştie că citeşte.

*

În vidul rece şi profund al universului sclipesc sfere de simţire, ca nişte bule într-o mare întunecată şi fără margini. Căzând şi ricoşând, schimbându-şi locul între ele, unindu-se şi spărgându-se, ele lasă în urmă dâre fosforescente spiralate, fiecare unică, asemenea unei semnături, în timp ce-şi iau avânt şi se înalţă către o suprafaţă invizibilă.

Toată lumea face cărţi.

Din numărul viitor:

ZONA DE EST

ELEGANȚĂ ȘI BUN GUST

mircea oprițĂ

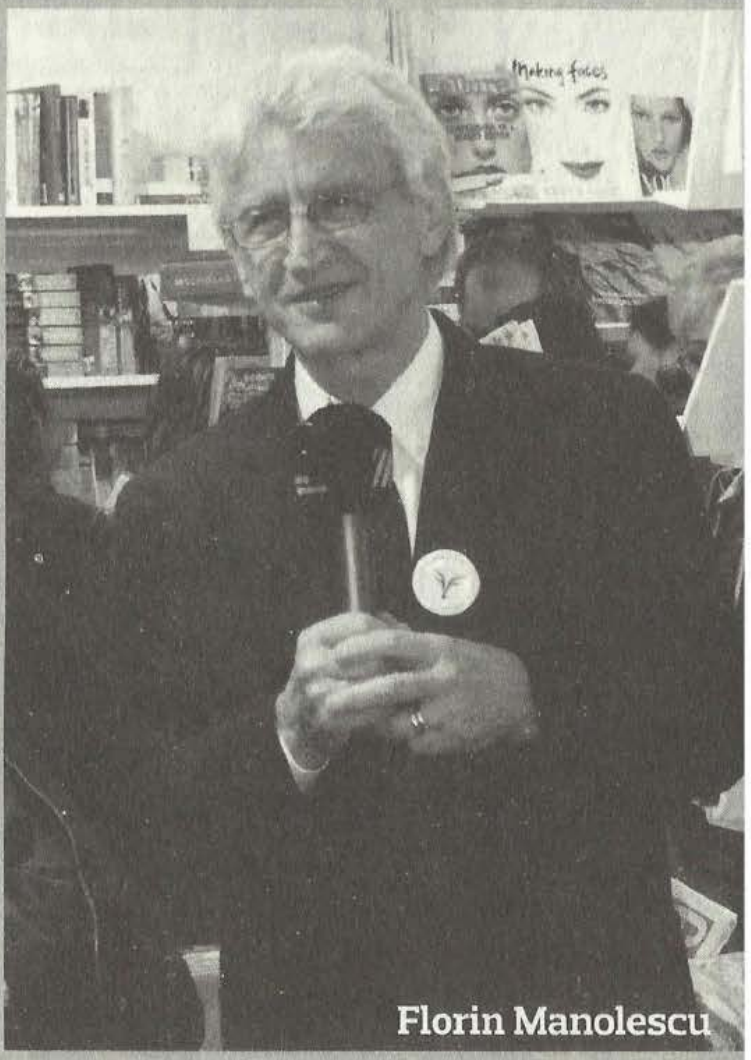

Florin Manolescu

CRITIC şi prozator, autor al primei sinteze teoretice româneşti privind genul SF, Florin Manolescu s-a născut la 11 ianuarie 1943, în Bucureşti. A urmat cursurile Liceului „Gheorghe Şincai" din capitală, apoi secţia de română-germană a Filologiei bucureştene. Dedicat carierei academice, şi-a început-o la Catedra de literatură română a Facultăţii de Litere din Bucureşti, cu ulterioare stagii de lectorat în Germania, la Dortmund, apoi la Seminarul de romanistică al Universităţii „Ruhr" din Bochum, unde şi-a desfăşurat restul carierei academice, ajungând în 1995 la titlul de profesor universitar. A debutat publicistic în *Contemporanul* (1964), deschizând în anii '70-'80 din secolul trecut rubrici de recenzii şi cronică literară în mai multe reviste de bună vizibilitate culturală, între care *România literară*, *Luceafărul*, *Argeş*, *Flacăra*, *Contemporanul*. Îi vom găsi semnătura şi în publicaţii specializate, precum *Caiete critice* şi *Cahiers roumains d'études littéraires*. Cu primul său volum publicat, *Poezia criticilor* (1971), a obţinut Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor, după ce cu trei ani mai înainte revista *Amfiteatru* îi acordase premiul său pentru critică literară. *Caragiale şi Caragiale. Jocuri cu mai multe strategii* (1983) îl recomandă drept unul dintre cei mai dotaţi interpreţi ai operei marelui clasic. După anul 2000, interesul cercetătorului a evoluat spre obiective enciclopedice, producând ampla lucrare intitulată *Enciclopedia exilului românesc (1945-1989). Scriitori, reviste, instituţii, organizaţii* (2003), pentru care a primit Premiul Institutului Cultural Român. Mult amplificată, îmbogăţită substanţial, ediţia a 2-a a lucrării a recoltat şi ea distincţii importante, Premiul „Titu Maiorescu" al Academiei Române şi Premiul „Şerban Cioculescu", acordat de Muzeul Literaturii Române. A colaborat cu

articole la importante dicționare de scriitori publicate atât înainte, cât și după Revoluție. A popularizat literatura română dincolo de hotarele țării prin antologia *The Phantom Church and Other Stories from Romania*, apărută la editura Universității din Pittsburgh, în 1996. Ca traducător din germană, îi datorăm atât versiunea în limba română a studiilor lui Klaus Heitman (volumul *Oglinzi paralele*, 1996), cât și ediția românească a romanului SF *Nabou* de Günter Krupkat. Pentru genul nostru sunt, însă, de o importanță fundamentală exegeza sa din 1980, *Literatura SF*, precum și povestirile grupate în două culegeri mai recente, *Misterul camerei închise* (2002) și *Mentaliștii* (2009). Într-un articol publicat în revista digitală *Pro-Scris*, György Györfi-Deák rememorează din perspectiva anului 2005 contextul în care apărea *Literatura SF:*

„Cartea a fost o surpriză, din toate punctele de vedere. În ciuda faptului că fandomul începuse să capete o pondere semnificativă, vremurile se înăspreau. Colecția *Povestiri științifico-fantastice* își încetase apariția cu câțiva ani în urmă. Aparițiile din *Colecția Fantastic Club* de la Editura Albatros se răriseră considerabil. Însăși Editura Univers își continua colecția de romane SF în ritmul anul și volumul. Unii autori aleseseră «libertatea» (rămăseseră în Occident) și fuseseră scoși de pe rafturile librăriilor și bibliotecilor. Iar până la apariția *Almanahului Anticipația* vor trece încă doi ani.

În această beznă culturală, *Literatura SF* a apărut în deplina-i strălucire. [...] Demersul lui Florin Manolescu a jalonat cu precizie granița dintre literar și pulp-fiction (produse de consum), a transpus în termeni inteligibili inscripțiile de pe *New Maps of Hell* a lui Kingsley Amis, a descris minuțios speciile, temele, personajele tematice întâlnite pe teritoriul fantasticului științific." *Literatura SF* este rezultatul unui doctorat pe care asistentul universitar Florin Manolescu l-a susținut sub îndrumarea lui D. Păcurariu, Ovid S. Crohmălniceanu făcând și el parte din comisie. Titular al unui curs

universitar care a și început să apară în librării în 1967 sub titlul *Literatura română între cele două războaie mondiale* (al treilea volum în 1975), profesorul referent nu se sfia să publice prin anii '65-'66 articole consacrate anticipației, precum *Un gen paradoxal și Un nou tip de fantastic*; tot atunci îi apăreau, chiar în *Colecția Povestiri științifico-fantastice*, primele povestiri din seria ce avea să constituie, în 1980, sumarul volumului său de *Istorii insolite*. Informațiile acestea

sunt de natură să arate că doctorandul intrase sub ochiul unui specialist cât se poate de avizat asupra domeniului propus discuției critico-teoretice în pomenita teză de doctorat. Pe un teren încă lipsit de repere critice serioase și rămas la discreția interpretărilor diletante, impresioniste, *Literatura SF* venea să ofere un veritabil manual al genului. Sursele autorului erau cu adevărat de invidiat în epocă, incluzând enciclopedii precum cele semnate de Donald H. Tuck și Pierre Versins, antologii de texte critice alcătuite de Basil Davenport, Reginald Bretnor și alții, precum și un apreciabil număr de monografii, eseuri și istorii ale genului, de la Sam Moskowitz, Robert Philmus, Donald A. Wollheim, Kingsley Amis și Brian W. Aldiss, trecând prin francezii Jean-Jacques Bridenne, Henri Baudin, Jacques Sternberg, Jean Gattégno, Jacques Sadoul și Gérard Klein, prin sintezele italienilor (Lino Aldani, Franco Ferrini, Sergio Solmi), ale rușilor (Iuli Kagarlițki, Gheorghi Gurevici, A.F. Britikov și Eremei Parnov), pentru a ajunge și la bibliografia în bună măsură ignorată la noi, a exegezei germane, cu Winfried Bruckner, Manfred Nagl, Martin Schwonke și Vera Graaf, între alții.

Astfel, pe o temeinică explorare exegetică și pe o la fel de serioasă incursiune prin scrierile SF propriu-zise, acestea din urmă selectate din dimensiunea universală a genului, autorul sintezei românești își propunea să clarifice câteva lucruri importante pentru situarea SF-ului

în orizontul teoretic contemporan. Pornind de la discuția asupra obiectului și istoriei genului, judecând comparativ numeroasele definiții emise de-a lungul timpului de scriitori sau de critici specializați, Florin Manolescu evoluează treptat spre o definiție proprie, formulată pe seama unui larg set de lucrări supuse analizei:

„Putem conchide acum că *literatura SF este o progresie silogistică minus sau plus, cu baza într-o secvență de tip realist, care a luat forma unei narațiuni capabile să exprime o dorință sau o temere, cu ajutorul unor elemente împrumutate din (pseudo)știință sau (pseudo)tehnică.*

După cum am văzut, baza realistă invocată în definiție poate fi coerentă și clară în SF-ul vechi, care lucrează cu toate elementele progresiei silogistice, și eliptică în cazul SF-ului modern, iar semnele *minus* și *plus* pot exprima atât o valoare temporală, în romanul SF arheologic, în *time-opera* sau în anticipație, cât și una ideologică sau morală, și atunci distincția se face între *contra-utopie* și anticipația normală sau optimistă, între SF-ul de dreapta, conservativ sau reacționar și cel progresist."

În judecățile sale, criticul refuză măsurile simple și aproximative. Pe de altă parte, nici nu se lasă speriat de perspectiva complicației teoretice, pe care nu atât explorările terminologice, cât varietatea și complexitatea domeniului o pretind. Abordarea sa explică specificul genului ca reacție de normalitate față de tradiția consacrată a literaturii, dată fiind provocarea înnoirilor tematice, motivice și chiar de mentalitate pe care SF-ul le aduce în câmpul său de acțiune:

„Urmărind să concilieze două atitudini specifice unor sisteme diferite de valori (atitudinea științifică și atitudinea estetică), literatura SF a fost nevoită, în chip firesc, să-și compună o personalitate lexicală nouă și un număr de teme, specii, personaje, obiecte și procedee literare proprii, încadrate într-un context narativ diferit de acela al literaturii mainstream."

În ciuda acestei situări în excentricitate, genul nu este lipsit de valori cultivate și în literatura generală, și nici de ținte ale omenescului, pe care interesul pentru tehnologia anticipată, totuși, nu le anulează. Disocieri de finețe operează cu succes și în această relație, stabilind, între altele, că: „...prin vârfurile ei, literatura SF este o literatură profund umană, o artă

mai degrabă a celor de jos, care speră, decât a celor de sus, pentru care lumea ar trebui să rămână neschimbată, un senzor al epocii în care trăim, ca și poezia sau romanul din literatura obișnuită."

Cartea analizează câteva relații importante ale SF-ului: cu știința, cu fantasticul și cu basmul, având grijă să nuanțeze, ori chiar să desființeze prejudecățile apărute pe parcursul timpului în acest sistem de relații. Capitole consistente sunt dedicate speciilor principale: opera spațială, contrautopia, fantezia eroică, ucronia (discutată simultan cu ficțiunea politică), romanul polițist (evident, cel motivat de existența în intrigă a unor elemente SF). Se discută, de asemenea, temele fundamentale ale genului: călătoria interplanetară, invazia extraterestră, sfârșitul lumii cu numeroasele sale versiuni imaginate în registru SF, Atlantida și alte lumi ascunse, universul paralel, călătoria în timp și cronoplastia. Galeria „personajelor tematice" se ilustrează prin tipurile și prototipurile însuflețite în mod curent de SF: savantul, geniul rău, supereroul, homo futurus, roboții, androizii, mutanții, extratereștrii. Pășind dincolo de speculația teoretică, pe terenul istoriei literare, partea ultimă din *Literatura SF* este o amplă tratare a evoluției genului în România, cu explorări remarcabile în ceea ce privește începuturile, primele traduceri, revistele de popularizare științifică, pionierii și „deceniul patru". Portretul anticipației noastre de după 1950 rămâne abia schițat, dar o „aducere la zi" a perioadei respective se produce în studiul *A Short History of Romanian SF*, publicat ulterior, în *Romanian Review* nr. 5/1988, și unde Florin Manolescu lărgește cadrul istoric al SF-ului românesc, deschizându-l inclusiv către autorii afirmați în anii '80 din secolul trecut. Prin seriozitatea și temeinicia demersului său critic, *Literatura SF* s-a impus rapid și durabil în conștiința amatorilor de literatură SF de la noi, înscriindu-se totodată într-un curent de largă manifestare europeană și nord-atlantică – acela al studiilor academice consacrate genului. Din 1990 încoace i se vor alătura lucrările exegetice ale altor studioși, Cornel Robu, Mircea Naidin, Petru Iamandi, Bogdan Aldea, Florina Ilis, Florin Pîtea etc.

Cele două volume de povestiri ale lui Florin Manolescu reprezintă mai mult decât o simplă pată de culoare caldă într-o carieră de universitar

sobru și echilibrat. Ele sunt expresia unui talent literar veritabil, care a avut, în plus, răbdarea de a-și cizela stilul până la perfecțiune. Dacă Ovid S. Crohmălniceanu se „trădase" ca prozator cu aproape două decenii înainte de a-și publica editorial primele *Istorii insolite*, autorul *Literaturii SF* lasă impresia de a și le fi scris pe ale sale într-un bine păzit secret, ceea ce face ca apariția volumului *Misterul camerei închise* să producă o surpriză la fel de spectaculoasă precum cea servită deja pe dublu palier, fanilor și totodată criticii literare canonice, de exegeza lui din 1980. La ambii scriitori e vorba de aceeași strategie editorială, care amână spre final de carieră volumele de proză, după ce opera părea să le fie temeinic construită din lucrări critice valoroase. În plus, amândoi par să mizeze pe același tip de inteligență și umor. O inteligență bazată pe logică mai mult decât pe emoție, cu specificarea că în cazul lui Crohmălniceanu logica își ia adesea drept aliați expresia virată spre discursul sec al savantului și ironia groasă, poate chiar cinică, rezervată naturii umane și situațiilor paradoxale pe seama cărora se compun *Povestirile insolite*. La Florin Manolescu, în schimb, logica e în mod deliberat mai laxă și mai ușor „coruptibilă" cu detalii de natură sentimentală, introduse printr-un umor subtil și tratate cu ironie blândă, nuanțată, aptă să ne apropie situațiile și personajele, de care o abordare prea rece, excesiv intelectuală, riscă să ne țină la distanță. Și, iarăși un lucru care-i deosebește pe cei doi: Crohmălniceanu decupează paradox după paradox și subiect după subiect fără nicio preocupare pentru eventuala legătură dintre ele. Dincoace, numeroasele reluări, racorduri, simetrii între scrieri, situații, personaje ne arată o tendință de construcție supratextuală ce face din proza lui Florin Manolescu o operă epică unitară, cu părțile ei, deși distincte, confluente într-un întreg.

Legătura aceasta poate fi urmărită în texte precum *O conferință de pomină*, dintre cele „nouă povestiri incredibile" ale culegerii *Misterul camerei închise*, și *Revanșa* ori *Saliera* din volumul *Mentaliștii*. Pomenita „conferință" îi aduce în scenă pe profesorii Jacques Bigot și Otto Flamm, ilustrând o eternă rivalitate franco-germană, dar într-un context de lume alternativă, unde calitățile și defectele ce caracterizează, măcar într-o percepție populară, una dintre națiii trec în seama celeilalte, și

invers. O dispută științifică „pe viață și pe moarte" se poartă în jurul motoarelor cu abur franțuzești și al celor cu ardere internă, datorate spiritului inventiv al germanilor. În *Revanșa*, personajele reapar, dar conflictul dintre două genii ale tehnicii lasă loc unei confruntări de diplomație politică: pentru a recupera în numele țării sale un talisman cu valoare istorică și simbolică, Otto Flamm amenință autoritatea imperiului vecin cu spulberarea monumentalei Loterii franceze printr-o invenție proprie, cu ajutorul căreia numerele câștigătoare s-ar putea afla înainte de a fi efectiv trase. Povestirea *Saliera* ni-l arată pe același Otto Flamm în postură de călător transeuropean, preferând totuși trenul dirijabilelor din epoca sa cu vizibile trăsături steampunk. Mai mult martor, de data aceasta, decât erou cu funcții epice de prim-plan, personajul asistă din umbră la un misterios furt de artă din muzeele vieneze, pereche cu cel care, în *Revanșa*, obliga celebrul cap al reginei Nefertiti să se întoarcă, de la Luvru, unde ni-l plasase cu vicleană perfidie ucronia, în locația lui „realistă" din Berlin.

Migrarea motivelor se produce, așadar, pe verticala timpului, între cele două volume despărțite între ele de aproape un deceniu. Dar legăturile de tipul vaselor comunicante sunt și mai evidente în substanța culegerii *Mentaliștii*, unde două personaje emblematice, Albert Jochemko (existent și în *Magicianul* din prima culegere de „povestiri incredibile") și domnul Motaș, cotoiul vorbitor din familia pisicilor din Cheshire „brevetate" de Lewis Carroll pentru fantezia sa *Alice în Țara Minunilor*, trec cu seninătate de la o acțiune la alta, de la o istorisire la alta (*O poveste de Crăciun*, *Un scandal la București*, *Serendipity*, *Ultima poveste*) spre a susține ritmat micile discursuri fermecătoare ale lui Florin Manolescu. Toate aceste texte literare nu și-au propus să ilustreze exclusiv SF-ul, dar nici nu pot fi considerate străine de el. Motivele genului sunt abordate cu discreție, într-o ironie afectuoasă, care le umanizează în fond, coborându-le din abstracțiunea lor teoretizată la nivelul simțirii omenești și, totodată, al veritabilei literaturi.

Construcții ucronice apar și în alte povestiri ale autorului, bunăoară în *Califat*, unde, așa cum o făcea și Liviu Radu în ultima parte din tripticul

epic *Constanța 1919* (tabloul intitulat *Fuga din Küstangé*), România „actuală" parcurge un moment politic de feudalitate musulmană, grefată însă pe universul concentraționar orwellian. Personajul Ali Radulian trăiește într-un spațiu bine înzestrat ca tehnologie, dar supus rigorilor stricte ale *Coranului*, o societate de tip fundamentalist:

„Dorea pur și simplu să facă o călătorie în timp și lucrul acesta, foarte greu de realizat, devenea posibil numai dacă dispunea de un proiect convingător și dacă putea prezenta dovada unei conduite ireproșabile în viața privată și în societate. Sau dacă «Trustul regional pentru călătorii temporale» avea vreun motiv suficient de puternic pentru a trimite pe cineva cu o însărcinare specială în trecut sau în viitor. În ultimul timp, Radulian încercase de mai multe ori să obțină permisul pentru a călători în secolul XIX, unde avea de rezolvat o problemă extrem de importantă. Și de fiecare dată răspunsul fusese negativ. De mai bine de trei ani nu lipsise niciodată de la slujbă, făcuse sute de ore suplimentare fără să ceară să fie plătit, nu închisese niciodată televizorul și își redusese cu 10%, din proprie inițiativă, rația pe săptămână de calorii. Se ruga cu sfințenie de cinci ori pe zi, întors cu fața spre *Mekka*, nu consuma alcool, în luna *Ramadanului* ținea regulat postul, de la răsăritul și până la apusul soarelui, iar pomenile pe care le făcea (din convingere și nu din obligație) întreceau cu mult cea de-a patruzecea parte din venituri, cum prescriau *Sunna* și cei doisprezece *Imami*. În sfârșit, cu toate că era foarte tânăr, fusese deja o dată la *Kaaba*, în luna *Zul-Hidja*, ca toți credincioșii moslemi care au depășit vârsta de cincizeci de ani".

Visul său de „asistent din anul 1968 (1387 după *Hegira*) la Facultatea de istorie, politică și filozofie a Universității din Bükreș" este să i se aprobe „în interes de serviciu" o călătorie în secolul pomenit, în Principatele Unite, spre a vedea la fața locului evenimentele care ar fi dus la înlăturarea de pe tron a Principelui Carol I de Hohenzollern, în urma „loviturii de stat din 10/11 martie 1871 (1287 după *Hegira*)". Altfel zis, să treacă dintr-o ucronie a viitorului într-o altă ucronie, a timpurilor trecute, și dintr-o fabulație contemporană într-un context literar revolut, fiindcă pentru cunoscători datele acestea trimit nemijlocit la un text (*Finis Rumaniae*) publicat de încă

necunoscutul (pentru noi) Al. N. Dariu în 1883. Semnalată de Florin Manolescu însuşi, în calitate de exeget al genului SF, lucrarea îşi caută acum, în planul ficţiunii, soluţii menite să „deconspire" autorul ascuns, mai bine de un secol, sub pseudonim. Crononautul musulman Ali Radulian, studentul parizian D. Laurian, publicistul ucronic Al. N. Dariu – toate acestea sunt nume şi anagrame pe care autorul se amuză să le aducă împreună, într-o scriere interesantă nu numai în partea sa de figurare modern-otomană a destinului valah, ci, poate, mai ales în descrierea, plină de pitoresc, culoare şi savoare, a mediului mic-burghez din Bucureştiul de altădată, încă marcat de ruralitatea sa fundamentală. Evocarea este a unui erudit şi totodată a unui sentimental, degustător de raritäţi, inclusiv filologice, şi care pune în pagină informaţia înconjurată de un halou nostalgic impresionant.

Florin Manolescu ne arată astfel că, într-un fin tratament umoristic, aproape nimic nu rămâne incompatibil cu utopia, cu ucronia, cu SF-ul în general. Nuveleta *Misterul camerei închise* este cea mai spectaculoasă ca desfăşurare generică, acumulând în acelaşi timp şi un sporit număr de clişee asupra cărora inteligenţa şi ironia autorului se simt chemate să opereze. Faţă de celelalte povestiri, ea marchează şi o performanţă „tehnicistă" ce nu poate scăpa observaţiei, din moment ce aruncă în joc un apreciabil număr de pagini referitoare la radioizotopi, la OZN-uri, sau la obiceiurile, adesea senzaţionale, ale diverselor specii de furnici. În esenţă, proza aceasta preia motivul furnicilor inteligente dintr-o mai veche povestire de H.G. Wells (*Imperiul furnicilor*), dezvoltându-l ca posibilă explicaţie într-un caz de stranie combustie umană. După o întreagă strategie de tip „iluminează şi derutează", ar urma să acceptăm că muşuroiul instalat în pereţii unei case din St. Petersburg, Florida, a ajuns la performanţa de a sintetiza o minibombă atomică, iar doamna Mary Reesler, inamicul numărul unu al insectelor mutante, şi-a găsit enigmatica moarte printr-o bine chibzuită folosire a acestei arme sofisticate asupra persoanei sale indezirabile.

MAGICIANUL

florin manolescu

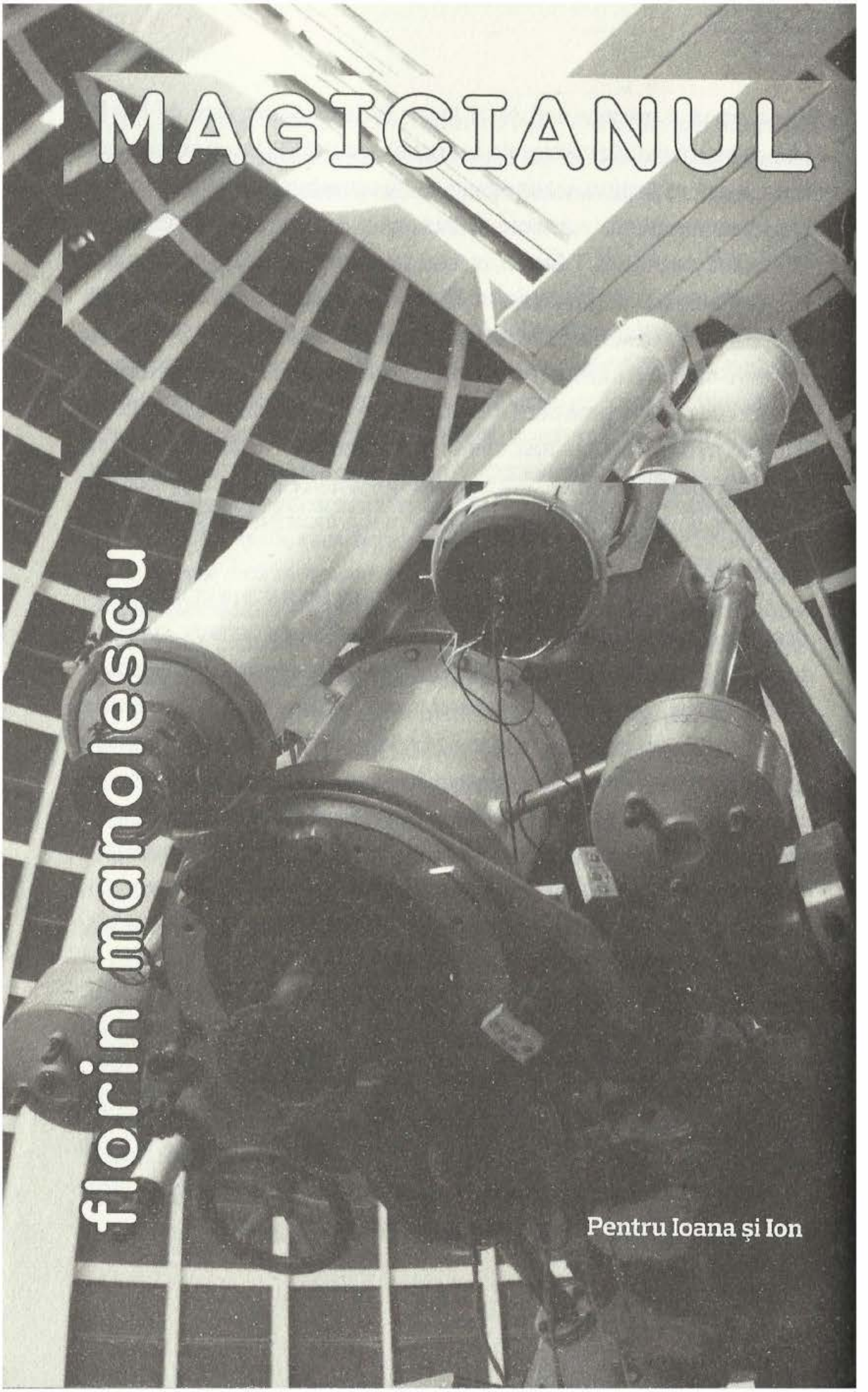

Pentru Ioana şi Ion

O STEA căzătoare traversa aproape orizontal cerul la o înălțime de 43°, de la vest la est, și exploda în zeci de schije verzi și portocalii (*turmalin*, *topaz*, *citrin* și *smarald*) chiar în clipa în care Albert Jochemko ieșea din curtea Observatorului Astronomic de pe Bulevardul Ana Ipătescu. Trecuse de mult de miezul nopții și orașul era scufundat în beznă. Străzile erau pustii, mașinile și tramvaiele dispăruseră fără urmă, ca și cum o forță irezistibilă le-ar fi măturat de pe fața pământului. Noroc că până la el acasă, pe Strada Argentina, nu avea de făcut mai mult de 10–15 minute. Se mai uită o dată la ceas, încuie cu grijă poarta de fier forjat a grădiniței din fața clădirii și traversă bulevardul ca s-o ia pe Strada Povernei, în direcția Spitalului de copii „Grigore Alexandrescu", urmărit de parfumul dulceag al teilor din apropierea Bisericii Visarion. De aproape două săptămâni, de când începuse campionatul mondial de fotbal, rămânea să lucreze singur la aparatele instalate pe terasa mare a Observatorului, în timp ce colegii săi preferau să urmărească meciurile transmise la televizor „*în direct*", deși ar fi putut să le vadă reluate a doua zi, la ore normale.

În noaptea aceasta folosise luneta meridiană de 15 centimetri pentru o importantă verificare astrofotografică. După traseele înregistrate pe un film developat cu o zi înainte era aproape sigur că descoperise o nouă cometă. Procedeul pe care îl utiliza de ani buni era cât se poate de simplu, dar până acum nu avusese noroc. Trebuia să monteze pe un telescop sau pe o lunetă meridiană cu o putere obișnuită, dar cu un unghi mare de cuprindere și cu un coeficient cât mai înalt de luminozitate, camera unui aparat de fotografiat cu diafragma deschisă, așa încât expunerea să fie

continuă. Datorită mişcării aparente a bolţii cereşti, stelele fixe urmau să fie înregistrate pe peliculă sub forma unor linii paralele şi continue, cu o lungime care depindea de durata totală a timpului de expunere. Orice altă sursă luminoasă care ar fi pătruns prin obiectivul lunetei ar fi imprimat pe pelicula aparatului de fotografiat o linie având o lungime diferită şi un unghi oarecare de incidenţă în raport cu traiectoria regulată a stelelor fixe. În schimb, pentru a sesiza diferenţa dintre o stea căzătoare şi o cometă, operaţiunea de fotografiere îndelungată a bolţii cereşti trebuia reluată după un anumit interval de timp.

De data aceasta spera să aibă ceva mai mult noroc. Cerul era aproape senin, aşa încât fixase pentru orele 23.00–24.00 timpul de expunere al unui nou clişeu fotografic. În aşteptarea rezultatului se apucase să verifice corectitudinea observaţiilor solare pe care cei trei astronomi amatori, elevi la Liceul „Gheorghe Şincai" din Bucureşti, le făceau de câteva săptămâni sub îndrumarea sa. Le încredinţase o temă de cercetare destul de uşoară şi ştia că se putea baza pe seriozitatea lor. Erau pasionaţi de astronomie, exact aşa cum fusese şi el în adolescenţă, şi pe unul dintre ei îl ajutase chiar să-şi construiască o lunetă astronomică simplă, cu ajutorul unui ocular de microscop şi al unei lentile de ochelari cu distanţa focală de un metru. De mai bine de trei săptămâni sarcina lor zilnică era să realizeze cu luneta mică de pe terasa Observatorului o hartă a petelor solare. Imaginea obţinută în focar era proiectată pe o foaie de hârtie fixată pe un mic stativ, în dreptul ocularului. Urmau numărătoarea petelor negre şi stabilirea aşa-numitului „*Număr Wolf*", conform unei formule aritmetice extrem de simple, pentru a se putea apoi determina amploarea şi periodicitatea ciclurilor activităţii solare.

Ca să-i treacă timpul mai repede, Albert Jochemko verifica pe îndelete rezultatele calculelor efectuate de protejaţii săi.

Puţin după miezul nopţii se îndreptase spre luneta meridiană de pe terasă ca să extragă clişeul din aparatul de fotografiat. A doua zi, laboratorul Observatorului avea să-i developeze filmul şi să-i transmită mai multe copii fotografice mărite, pe baza cărora să confrunte datele

mai vechi şi să efectueze toate calculele necesare. Trebuia să se grăbească să determine cât mai exact traiectoria cometei sale pentru a comunica „Biroului Societății Astronomice" din Bamberg rezultatele obținute.

Pe Strada Povernei se gândea deja la numele pe care îl va purta de acum înainte, pentru cine ştie cât timp, noua cometă. Avea dreptul s-o boteze *„Cometa Jochemko"*, potrivit regulii obişnuite în astfel de împrejurări. Orice cometă nouă urma să poarte numele descoperitorului ei. *„Cometa Halley"*... *„Cometa Biela"*... *„Cometa Daimaca"* (numele rivalului său mai norocos de pe Strada Poteraş)... *„Cometa Jochemko"*!

Avea senzația că zboară şi totuşi, când traversă Bulevardul Ilie Pintilie fu izbit de un val fierbinte de tristețe care se împrăştia peste tot,

ca şi cum ar fi venit dintr-odată toamna. Prin ferestrele caselor din jur nu se vedea nicio lumină şi la depoul de tramvaie din capătul bulevardului domnea cea mai deplină tăcere.

În ciuda întunericului, când ajunse pe Strada Argentina reuşi să-l vadă de departe pe domnul Motaş, care îl aştepta ca de obicei, cocoţat în vârful stâlpului de piatră al grilajului de la poartă. De data aceasta însă, în locul familiarului „*Mau-Mau!*", lansat în întâmpinarea lui ori de câte ori se întorcea acasă, Albert înregistră jena evidentă de dinaintea momentelor în care motanul se pregătea să-i dea o veste proastă. „*Aţi pierdut meciul!*, îi spuse acesta. *Trei la doi pentru brazilieni!*" Se uita la el cu o privire în care tristeţea se combina cu o doză bună de compătimire. Avea ochii de culoarea *chrysoberylului* şi o pereche de mustăţi zbârlite, care păreau că se învârtesc în toate direcţiile, ca radarele militare ale Aeroportului Otopeni. Semăna ca două picături de apă cu motanul din seria de filme *Tom şi Jerry* de Hanna şi Barbera (costum negru, papion alb, plastron, mănuşi şi ghetre de aceeaşi culoare), ducea o viaţă de flăcău şi era adorat de toate pisicile care domiciliau într-o zonă cuprinsă între Piaţa Victoriei, Bulevardul Ilie Pintilie, Strada Rozelor (cu numeroasele ei intrări şi ieşiri adiacente) şi Calea Dorobanţi. Odată fusese văzut până şi în cartierul Floreasca, unde nici un alt motan n-ar fi avut curajul să se aventureze şi de unde se întorsese însoţit de o pisicuţă siameză cu ochi albaştri, pe care a reuşit s-o convingă să se mute pe Strada Braziliei, în apartamentul în care locuise pe vremuri marele poet avangardist Ion Vinea. De la un timp luase obiceiul să bea cafea (îi explicase lui Albert că trebuia să aibă capul limpede) şi să întrebe din zece în zece minute cât e ceasul, ca nu cumva să rateze vreuna din întâlnirile pe care i le fixau admiratoarele din cartier. Când voia să-şi mai tragă sufletul se întorcea acasă şi se instala în fotoliul din bibliotecă, unde Albert Jochemko îl surprinsese de mai multe ori dormitând cu capul pe câte o carte sau ascultând înregistrări cu Duke Ellington (*Saturday night function*), Count Basie (*Let me dream*) sau Sidney Bechet (*Wild Cat Blues*), artişti în legătură cu care afirma cu toată seriozitatea că ar fi fost vorba tot de nişte motani. De altfel ştia să

citească, întreţinea lungi discuţii telepatice cu prietenul său, pe care în semn de admiraţie îl poreclise „Albertus Magnus", şi avea un IQ mai mare decât al multor profesori universitari de la Facultatea de Litere şi Filozofie din Bucureşti.

De obicei, când se revedeau la sfârşitul zilei, imediat după salutul introductiv („*Mau-Mau!*"), domnul Motaş îi povestea lui Albert ultima anecdotă care circula printre pisicile din cartier. Cu numai o zi în urmă îi explicase care este diferenţa dintre *ştiinţă*, *filozofie* şi *marxism*: „***Ştiinţă*** *e atunci când cauţi pe întuneric o pisică neagră într-o încăpere şi pisica este înăuntru.* ***Filozofie*** *e atunci când cauţi pe întuneric o pisică neagră într-o încăpere şi pisica este afară. Iar* ***marxism*** *este atunci când cauţi pe întuneric o pisică neagră într-o încăpere, pisica e afară şi tu strigi în gura mare că ai pus mâna pe ea!*"

În noaptea aceasta însă domnul Motaş era prost dispus. Când coborî de pe gard mai făcu o ultimă observaţie scârbită („*Aţi jucat ca nişte cizme!*"), după care se strecură în casă printre picioarele lui Albert Jochemko şi se aşeză lângă aragazul din bucătărie, în aşteptarea castronului cu lapte, singurul aliment pe care l-ar mai fi acceptat la ora aceea târzie de după miezul nopţii. Albert aprinse lumina din hol, deschise frigiderul şi scoase sticla cu lapte proaspăt, cumpărat în dimineaţa aceleiaşi zile de la Aprozarul din colţul străzii. Dar înainte de a apuca să toarne o porţie zdravănă în castronul care lucea de curăţenie pe scaunul de lângă chiuveta din baie, recepţionă mesajul iritat al domnului Motaş: „*Nu mă compar cu Garfield, dar nici aşa, direct de la frigider!... Fii te rog drăguţ şi încălzeşte-l, ca să nu am iarăşi probleme cu stomacul!*"

În timp ce laptele se încălzea la flacără mică pe aragazul din bucătărie, domnul Motaş aştepta sprijinindu-se discret pe laba piciorului drept al prietenului său. Albert îl privea cu afecţiune, amintindu-şi de seara de sfârşit de septembrie, când pe o ploaie torenţială, cu tunete care zgâlţâiau casa din temelii, auzise bufnituri înfundate în geamul de la sufragerie şi în ciuda vijeliei care se năpustise asupra oraşului ca un balaur cu şapte capete, recepţionase foarte clar mesajul disperat al unei

ființe aflate la capătul puterilor: „*Deschide repede fereastra dacă nu vrei să mă ai pe conștiință!*" Când a tras perdeaua și s-a uitat afară a fost impresionat de privirea galeșă a unui motan care arăta ca o cârpă muiată bine în apă și tăvălită prin noroi. I s-a făcut milă, așa încât l-a băgat repede în casă, și după ce a reușit să-l curețe și să-l înfofolească în prosoape, i-a pus în față o farfurie plină cu mâncare de dovlecei umpluți, peste care a adăugat două-trei linguriță de smântână. De atunci domnul Motaș împărțea cu el vastul apartament de trei camere (plus baia și bucătăria) de la demisolul unei case cu două etaje de pe Strada Argentina. Iar dovleceii umpluți au rămas mâncarea lor preferată!

Înainte de ora două, motanul își terminase de băut laptele și instalat în mijlocul covorului din sufragerie își făcea toaleta frecându-se cu insistență pe dosul urechilor, pe mustăți și pe ochi. Când îl văzu pe Albert, ridică recunoscător capul, îi spuse cu o nuanță veselă „*Mulțumesc pentru masă!*", după care sări pe scaunul de lângă fereastră și anunță pe un ton care nu mai admitea nicio replică („*Mau!*") că are de gând să iasă afară.

*

Dis-de-dimineață, când porni după cumpărături, Albert Jochemko fu impresionat de atmosfera mortuară din cartier și de aerul trist al vecinilor săi cu care se cunoștea de peste treizeci și cinci de ani. La coada de la Aprozar, unde avea de gând să cumpere două sticle cu lapte, toată lumea citea ziarele. Chiar lângă el, un domn mai în vârstă, care se scuzase de mai multe ori că venise în cartierul lor tocmai de pe Bulevardul Ștefan cel Mare, unde laptele se terminase de la ora șapte, era cufundat în lectura *Sportului popular*, așa încât Albert putu să tragă cu coada ochiului la titlul de-o șchioapă de pe prima pagină, „***COMEDIA S-A TERMINAT! SĂ VĂ FIE RUȘINE!***", însoțit de un comentariu devastator, care condamna tactica de temporizare impusă echipei noastre naționale de un antrenor mai mult decât mediocru, după cum se exprima semnatarul articolului. Și ca și cum lucrul acesta nu ar fi fost de ajuns, Dobrin și Rică Răducanu fuseseră ținuți pe tușă, lui Dumitrache

şi lui Dembrovski li se interzisese să depăşească linia de centru, iar lui Nunweiller şi lui Dinu li se pusese în vedere că la prima pasă mai lungă de 15 metri vor fi scoşi de pe teren şi amendaţi. Şi cu toate acestea, continua autorul cronicii sportive, dacă am fi reuşit să menţinem un rezultat de egalitate cu Brazilia ne-am fi putut califica în sferturile de finală ale campionatului mondial. În faza semifinală ne-am fi întâlnit cu Italia, iar în finală cu învingătoarea meciului dintre Brazilia şi Uruguay! Până în minutul 87 apărarea noastră reuşise să facă faţă atacurilor pline de fantezie ale brazilienilor şi să menţină rezultatul de doi la doi. Apoi un fundaş lateral îl ţinuse de tricou pe Jairzinho la marginea careului de 16 metri şi arbitrul dictase fără ezitare lovitură de la 11 metri. Pelé, căpitanul de echipă al brazilienilor, executase perfect lovitura de pedeapsă: o fentă scurtă de picior spre dreapta, mingea şutată precis la rădăcina stâlpului din stânga, în timp ce portarul Adamache se arunca disperat în colţul opus al porţii!

Domnul Motaş intrase de mult în casă şi îşi ocupase locul obişnuit în fotoliul din bibliotecă. Dar se vedea de la o poştă că era cât se poate de supărat, pentru că înainte de a aţipi nu mai debită strofa magică la care avea obiceiul să recurgă în astfel de împrejurări:

„La popa la poartă
E-o pisică moartă.
Cine-o râde şi-o vorbi
S-o mănânce coaptă,
Cu mărar, cu pătrunjel,
Cu untură de căţel!..."

La biroul de lângă fotoliu, Albert începuse calculele prin care urma să determine traiectoria exactă şi perioada de revoluţie a „*Cometei Jochemko*". Era mai mult ca sigur că fotografiile pe care avea să le primească în cursul după-amiezii îi vor confirma ipoteza şi că numele său va figura cât de curând în toate cataloagele astronomice internaţionale. Dar ruşinea vecinilor şi tăcerea asurzitoare a străzii nu-i dădeau pace. Ştia că meciul de fotbal România–Brazilia urma să fie retransmis la ora 12, aşa că se grăbise să-şi pregătească nişte jumări de

ouă cu slăninuță și un ibric mare de cafea. În timp ce tigaia sfârâia pe aragaz, domnul Motaș, care savura de departe mirosul („*Vreau și eu!*"), nu se putu împiedica să nu-l tachineze („*Când mai gătești dovlecei umpluți?*"), după care își făcu apariția în bucătărie, cu coada ridicată în sus ca o lumânare aprinsă.

După ce terminară de mâncat, Albert se duse la chiuvetă să-și spele farfuria („*Ia-o și pe a mea*, îl rugă alintat domnul Motaș, *ca să n-o mai găsesc ca alaltăieri, plină de furnici!*"), apoi trecu în sufragerie și dădu drumul la televizor.

Meciul începuse de câteva minute și brazilienii se instalaseră deja în jumătatea noastră de teren. După cum jucau, se anunța o adevărată catastrofă ! În minutul 20, Pelé reușise să transforme în gol o lovitură liberă de la circa 25 de metri, pentru ca după numai alte două minute de joc, Jairzinho să înscrie și el. Doi la zero pentru brazilieni ! Pe stadion temperatura aerului ajunsese la cel puțin 40 de grade, Dumitru făcea eforturi supraomenești ca să anihileze jocul lui Pelé și cu toate robinsonadele extraordinare ale portarului Adamache, Paulo Cesar, Fontana și Tostao păreau decișI să mai înscrie o dată. Disperat, Dinu trimitea toate mingile în afara terenului, Sătmăreanu, Lupescu, Mocanu, Radu Nunweiller și Lucescu se străduiau să tragă de timp, iar după cel de-al doilea gol al brazilienilor, crainicul televiziunii române, Cristian Țopescu, răgușise cu totul.

Apoi, unul dintre jucătorii noștri, poate Nunweiller, poate Lucescu, se hotărî să încalce consemnul dat de antrenor. Și cu ajutorul lui Dumitrache și Dembrovski, scorul deveni doi la doi. Puteam din nou să sperăm.

În repriza a doua, brazilienii erau din nou peste noi. Domnul Motaș se uita și el la meci tolănit pe canapea și înghițindu-și cu mare greutate comentariile. Din fotoliul său, Albert întinsese amândouă mâinile în gol, și în timp ce crainicul Cristian Țopescu recita cu lacrimi în voce o poezie de Rudyard Kipling, un măr vărătic aflat pe o farfurie din centrul mesei din sufragerie începea să se înalțe în aer și să plutească lin, ca un balon de săpun, urmărit de privirile amuzate ale motanului.

În minutul 87, când vacarmul de pe stadion izbucni ca o furtună în mijlocul mării, domnul Motaş se răsuci pe canapea şi repetă cu ochii daţi peste cap, ca şi când ar fi vrut să sublinieze în felul acesta importanţa unei formule celebre: „*După cum se ştie, Platon susţine în* Sofistul *că şi nefiinţa există într-un oarecare fel.*" „*Iar după Parmenide este tot una* ***a fi şi a gândi***", se grăbi să-i răspundă Albert Jochemko, deşi nu era momentul cel mai potrivit pentru a se lăsa antrenat într-una din obişnuitele lor dispute filozofice. Jairzinho se tăvălea la marginea careului de 16 metri, arbitrul făcea gesturi teatrale, explicându-le spectatorilor din tribune modul în care ar fi fost comisă infracţiunea, în timp ce o bună parte din echipa noastră se repezise la el ca să conteste decizia. Mărul văratic se oprise din zbor şi plutea atârnat în aer, în apropierea lămpii, chiar în clipa în care antrenorul românilor introducea în teren portarul de rezervă. În cele din urmă, Pelé îşi potrivi mingea în punctul de la 11 metri şi în timp ce Rică Răducanu tropăia pe linia porţii ca un curcan înfoiat, iar jucătorii brazilieni, superstiţioşi, se întorceau cu spatele la el, domnul Motaş relua în gând una din axiomele sale preferate, cu care ar fi putut să dea gata orice profesor universitar: „*Aşa cum susţine Heraclit, ceva* ***este*** *şi* ***nu este*** *în acelaşi timp!*"

În sfârşit, arbitrul ceru printr-un fluierat prelung executarea loviturii de pedeapsă, Pelé, căpitanul de echipă al brazilienilor, se îndreptă decis spre minge, schiţă cu laba piciorului o fentă spre bara din dreapta şi trimise mingea cu o precizie matematică la rădăcina stâlpului din stânga al porţii, adică exact acolo unde se aruncase portarul Rică Răducanu. Atinsă cu vârful degetelor, într-o ultimă fracţiune de secundă, mingea ieşea în afara terenului de joc, spre bucuria de nedescris a celorlalţi zece jucători români care se azvârleau unul după altul în cârca portarului. Întregul stadion amuţise, Cristian Ţopescu îşi recăpătase ca prin minune vocea şi se lansase într-un discurs emoţionant despre spaţiul mioritic şi despre originile poporului român, cu referiri la Simion Dascălul, Grigore Ureche şi Bogdan Petriceicu Hasdeu. În jumătatea de teren a brazilienilor jucătorii noştri continuau să menţină mingea printr-o rafinată ţesătură de driblinguri şi de pase, avându-l ca solist pe Dobrin, introdus şi el în

echipă în ultimele două minute ale reprizei a doua. În fine, arbitrul își mai controlă o dată cronometrul și după ce reuși să culeagă cu mâna mingea din picioarele lui Dobrin, alergă spre centrul terenului ca să anunțe încheierea celor 90 de minute regulamentare de joc. România termina pe locul al doilea meciurile din grupă și se califica împreună cu Brazilia în sferturile de finală ale competiției. Crainicul sportiv își încheia comentariul cu un calcul cât se poate de realist: în sferturi urma să învingem Germania, în semifinale să-i batem pe italieni, iar în finală pe învingătoarea meciului dintre Uruguay și Brazilia.

Când telefonul de pe măsuța din sufragerie începu să zbârnâie, Albert Jochemko își înfipse dinții cu poftă în mărul vărătic care i se oprise în poală, iar domnul Motaș sări pe covor, întrebă cât e ceasul și începu să se întindă în toate părțile, ca o bucată de cauciuc.

În clipa în care se cățără pe marginea pervazului, urmărit de privirile drăgăstoase ale lui Albert, o răpăială de clopoței de argint izbucni ca o fântână arteziană și bobocii tuturor plantelor din ghivecele de lângă geam (violetele, azaleea și o tufă de cerceluși) își desfăcură dintr-odată petalele. Din tocul ferestrei, domnul Motaș întorcea capul în toate direcțiile, sondând prudent depărtările cu radarul zbârlit al mustăților sale și ținându-și coada înălțată în aer ca un catarg. „*Albertus, iartă-mă că te las singur*, mai spuse el înainte de a sări în stradă, *dar de data aceasta am o întâlnire extrem de importantă. Sunt îndrăgostit! Și când ne revedem diseară adu-mi te rog aminte să-ți povestesc anecdota cu cei șase pisoi care s-au născut în comunism!*"

Albert Jochemko închise fereastra, adună hârtiile de pe birou și cu servieta sub braț o porni spre Observatorul Astronomic de pe Bulevardul Ana Ipătescu. Pe Strada Argentina, din spatele unei case pe care iedera reușise s-o acopere în întregime, răsunau primele acorduri ale celebrului „*Duet al pisicilor*" de Rossini.

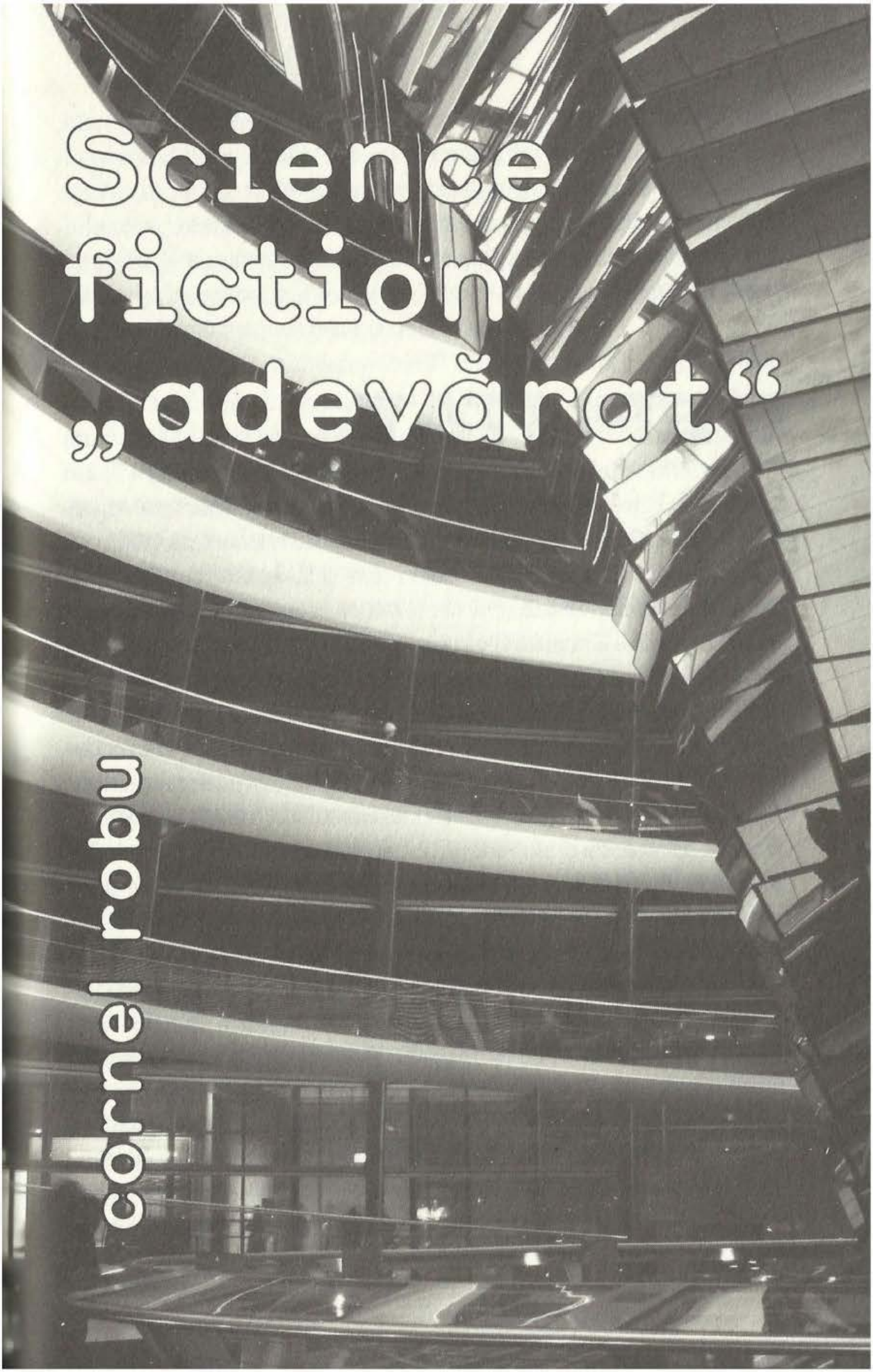
Science fiction „adevărat“
cornel robu

REPUTAT exeget al domeniului SF (cartea sa de sinteză Literatura S.F., din 1980, a devenit un titlu „clasic" în bibliografia „genului"), Florin Manolescu își face debutul și ca prozator SF, cu volumul *Misterul camerei închise. Nouă povestiri incredibile* (Editura Humanitas, 2002). O coerentă simetrie îl conduce pe autor, care-și începuse periplul auctorial prin a examina *Poezia criticilor* (1971), să acosteze, după o navigație de trei decenii, la limanul a ceea ce s-ar putea numi „proza criticilor", pe care-o ilustrează cu dezinvoltură și strălucire în cele „nouă povestiri incredibile" din volumul recent apărut. Subtitlul trimite subtextual, dar fără dubiu, la cele două volume de *Istorii insolite* semnate, cu două decenii în urmă (1980, 1986), de Ovid S. Crohmălniceanu: la fel de nescontate, la data apariției, ca și acelea, „povestirile incredibile" ale lui Florin Manolescu se dovedesc a fi, într-adevăr, întru totul congenere și convalorice precedentului stabilit de un alt fantast profesor de literatură care, după ce-a ajuns să cunoască la perfecție uneltele altora (ale scriitorilor, desigur), se decide pe neașteptate să pună și el mâna pe ele („Anch'io sono pittore"...) și „să dea" exegeza pe „creație". Figură nu lipsită de pitoresc, profesorul erudit și sobru care din când în când se amuză să pună subit mâna pe „le violon d'Ingres", luându-și prin surprindere auditoriul, începe așadar să fie văzut tot mai des în ultima vreme și pe la noi (la alte „case mai mari" e de mult „de-ai casei"): o dovadă, poate, că nici fatidica „lege a porcăriei universale" (edictată de Ovid S. Crohmălniceanu și invocată și de Florin Manolescu, în povestirea „Califat") nu e chiar de tot inexorabilă... O dovadă, oricum, că „atunci când a murit, Ceaușescu nu a

luat cu el în mormânt şi SF-ul românesc", cum s-a spus (Cristian Tudor Popescu). Dezinvolt şi familiar cu tot ce aparţine domeniului atât de bine cunoscut, exegetul devenit fictor, ştiinţifictor, abordează firesc, abil şi ingenios, „teme şi motive" consacrate în science-fiction, „specii" şi „personaje tematice", „obiecte SF" şi gadget-uri etc., cărora ştie să le găsească laturi inedite, neabordate de alţii înaintea lui, şi să le lumineze astfel din unghiuri încă neîncercate, să le „insoliteze".

„Ce-i asta, SF? Atunci nu-i bun!" „Efectiv, totuşi, e o carte bună." "Atunci nu-i SF!"

Anecdota, răs-cunoscută de decenii pe alte meridiane, „la case mai mari", se vede că spune ea ceva, de vreme ce se repetă imperturbabil acum la noi, ca „întâmpinare critică" la volumul recent apărut al lui Florin Manolescu. „Povestirile nu sunt SF-uri propriu-zise", declară ritos, fără umbra vreunui dubiu, cronicarul *României literare* (Luminiţa Marcu, în nr. 9 / 2002), „pentru că nu vom descoperi în ele nici nave spaţiale sofisticate, nici planete necunoscute, [nici] recuzita literaturii de gen."

Nici nu, ce-i drept. Dar vom „descoperi", dacă ştim să vedem şi să pricepem ce-am văzut, „paradoxurile timpului", confruntarea cu „alienii", ucronia sau „istoria alternativă", alte şi alte „teme" şi „motive" al căror potenţial generator de „sense of wonder" nu altundeva decât tocmai în science-fiction a fost „descoperit" şi pus în valoare. Vom descoperi astfel, ingenios şi frapant „insolitate", în povestiri precum „Califat" sau „Pariul". O poveste fără cap şi fără coadă, „paradoxurile timpului" pe care nicăieri altundeva decât în science fiction nu le putem afla atât de uluitor articulate logic şi-atât de delectabil întrupate estetic, încât s-a putut spune (Malcolm J. Edwards) că ele „constituie un echivalent, în plan SF, al romanelor poliţiste pe tema crimei comise într-o cameră încuiată pe dinăuntru" („the locked-room mystery"). Nu întâmplător aşadar, s-ar zice, povestirea care dă titlul volumului chiar aşa se şi numeşte, *Misterul camerei închise*, numai că aici pe prim plan atrage atenţia altceva: acel frison de „sense of wonder" ce iradiază din confruntarea cu „alienii", considerată de mulţi a fi tema centrală în science fiction. Nu e inutil, poate, a preciza că „alieni" omului şi omenirii pot fi nu doar

convenționalii „extratereștri", dar și, ca aici, foarte terestre colonii de furnici („intratereștrii", cu un cuvânt al scriitorului francez Bernard Werber, ale cărui două recente romane pe această veche temă, inaugurată încă de H. G. Wells, a furnicilor ca inteligențe aliene, au fost prompt traduse și în românește). Retrase în mușuroaiele lor literalmente subterane (subterrane) și la adăpostul ordinului lor de dimensiuni impracticabile omului, sustrase astfel vigilenței umane, ermetic închise în alienitatea lor ireductibilă și alarmantă (cel puțin pentru scriitorii de science fiction) – furnicile se pot dovedi mai inteligente și mai eficiente decât omul în lupta pentru supraviețuire și pentru supremația asupra planetei:

„Exact în timpul de care am nevoie pentru a formula această ipoteză", spune un personaj al povestirii lui Florin Manolescu, „pe planeta noastră se nasc 700 de milioane de furnici și numai 40 de milioane de oameni! După cum poți lesne constata, raportul acesta ne este net defavorabil! Îți dai seama ce se va întâmpla cu noi dacă secretul pe care îl dețin furnicile din această locuință se va transmite și altor comunități de furnici? Cred că cel mai înțelept lucru ar fi să le distrugem cât mai repede cu putință!"

Nu toți oamenii de pe Pământ știu însă cum stau lucrurile, ignoranță pe care unii o plătesc cu viața. Nu rămâne fără acoperire, în povestirea lui Florin Manolescu, nici discreta aluzie "polițistă" din titlu, pentru că este nevoie și de o investigație polițistă, alături de cea științifică, pentru a elucida enigma morții dnei Reesler, o cumsecade și onorabilă persoană în vârstă (de 67 de ani), locatară, într-un orășel din Florida, a unei camere închiriate în care este găsită fără viață, într-o bună dimineață, după ce în seara precedentă luase un somnifer și se încuiase pe dinăuntru în cameră: ceea ce nu poate explica de ce din dna Reesler n-au mai rămas decât „o grămăjoară de cenușă" și câteva „oscioare pârjolite". Explicația o aflăm, până la urmă, în faptul că pașnica doamnă era o aprigă prigonitoare și exterminatoare (recurgând copios la insecticidul Furnitox) a furnicilor cuibărite sub dușumeaua, în pereții și în tavanul camerei sale; drept care, în legitimă apărare, harnicele furnici o lichidează detonând deasupra fotoliului în care bătrâna doamnă

somnola, o... bombă atomică „de dimensiunea unui bob de strugure, construită în atelierele lor de sub podeaua camerei".

„Ceea ce rămâne să mai aflăm e procedeul prin care furnicile au ajuns la performanța de a realiza o bombă nucleară cu o masă critică atât de redusă", spune același personaj, anchetatorul care elucidează „misterul camerei închise". „Dar înainte de a le distruge, va trebui să intrăm noi în posesia secretului prin care masa critică a unei bombe atomice poate fi redusă atât de drastic!"

În cazurile când stadiile complexionale ale alienității, ale „altfelității", nu sunt așa de ireductibile și de amenințătoare, stadiul uman poate conviețui cu ele amical, ba chiar se poate atașa afectiv față de un enigmatic motan (în *Magicianul*), față de un ascensor la rândul lui afectuos și gelos (în *Sarakarmaphalatyaga. O poveste de dragoste*), față de o mult încercată și devotată „unealtă" a celor care scriu (în *Recviem pentru o mașină de scris*). Impregnat de afecțiune și humor este și „farmecul discret" al ucroniei, al „istoriei alternative" (în *Califat*), sau al „istoriei viitoare" / „future history" / „politique-fiction" (în *Nobel contra Nobel*), sau al lumilor/universurilor paralele" (în *Experimentul Yvonne* și *O conferință de pomină*). Numai „teme" și „motive" din repertoriul „canonic" al SF-ului, tot una și una: și nu lipsește decât o ușoară atenuare a stringenței logice a „explicației" latente în fiecare, pentru ca regimul tratării acestor „teme și motive" SF să fie imperceptibil împins, pe alocuri, înspre „fantastic".

Dintre toate, cea mai delectabilă (preferata mea, cel puțin) rămâne povestirea „Califat". În Literatura S.F. (1980), defrișând exegetic „proto-SF-ul românesc", Florin Manolescu era primul care descoperea și semnala istoriei literare numele ilustrului necunoscut Al. N. Dariu, autor al nuvelei „Finis Rumaniae" (rămasă îngropată mai mult de-un secol în colecția ziarului bucureștean *Viitorul*, unde-a apărut, în foileton, între 22 martie 1873 și 29 iulie 1873). Nimeni nu știa în 1980 (nu știm nici acum) cine-a fost obscurul autor, care însă, neîndoielnic, de existat a existat, de vreme ce-a semnat. („Și caii lui Ahil, care prooroceau, / Negreșit că au fost, de vreme ce-l trăgeau" – stabilea Grigore Alexandrescu, încă în 1842). Așa că azi, în

2002, autorul descoperirii din 1980 se hotărăşte să rupă tăcerea, să nu mai ţină pentru el ermeticul secret şi să ne spună şi nouă : Al. N. Dariu este doar un pseudonim, anagrama lui Dimitrie Ali Radulian – nimeni altul decât eroul nostru naţional de care, vai, ruşine nouă!, nici nu ştiam până acum, cel care literalmente „a scăpat ţara de turci" şi ne-a lăsat-o nouă, urmaşii urmaşilor lui, ca să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa. Cândva, într-un viitor ucronic (expirat şi devenit deja trecut în prezentul lecturii), într-o pitoresc palpabilă „istorie alternativă", „ţara veghea turcită", veghea şi mai mult dormita, somnola oriental, draconic vegheată însă, electronic şi distopic, de efendimea şi slujnicărimea coruptă a „Marelui Califat" carai-flac; din acest viitor alternativ, din anul 1349 după Hegira (recte 1971, după socoteala ghiaurilor, Anno Domini), pretextând o documentare ştiinţifică, se întoarce în trecut temerarul Ali Radulian, „asistent din anul 1346 (ce co-incidenţă: autorul însuşi era şi el asistent, şi tot din 1968) la Facultatea de istorie, politică şi filozofie a Universităţii din Bükreş", cu gândul subversiv de-a făptui o decisivă cronoplastie, zădărnicind complotul pus la cale de hicleanul bei Ion Ghica pentru a-l detrona pe regele Carol I la 10/11 martie 1871 (1249 după Hegira): „punct Jonbar" (sau „PoD", „Point of Departure", sau „nod temporal", cum îi spune autorul) la fix ochit şi lovit:

„Căci atunci Războiul de Independenţă n-ar mai avea loc în 1877 şi nici proclamarea Regatului, la numai trei-patru ani de la consumarea acestui eveniment crucial. Fără români, ruşii n-ar mai putea stăvili ofensiva otomanilor aliaţi cu englezii, flamura verde a Islamului ar flutura din nou sub zidurile Vienei, pe care nu s-ar mai găsi cine s-o apere şi, în loc să semene cu Parisul, Bucureştii s-ar transforma într-un mic Stambul, în timp ce Mediterana ar deveni o mare turcească, de la Bosfor şi Dardanele până la strâmtoarea Gibraltar." Aferim!

Descoperim o dată în plus eficientă şi funcţională, „ca nouă", o veche şi încercată soluţie ficţională, autoanularea simulată a ucroniei, „întorsătură" narativă prin care cursul contrafactual al aloistoriei, al istoriei alternative este „redresat" în final, redus sau readus la cursul „real" al istoriei efective, „aşa cum o ştie toată lumea", cititorul „scăpând numai cu sperietura" (benignă şi delectabilă), în plus şi „vaccinat" identitar, salutar

„zgâlțâit" profilactic în indislocabila-i, dar indolenta-i identitate cu o subtilă doză de „sense of wonder": final consacrat în renumite romane SF, precum „Șah la timp" (Échec au temps, 1945) de Marcel Thiry, „Bring the Jubilee" (1953) de Ward Moore sau „Omul din Castelul Înalt" (The Man in the High Castle, 1962, trad. rom. 1995) de Philip K. Dick, iar la noi încercat anterior de Mircea Opriță, în nuvela „Ucronia de la Tapae" (1976).

Atunci când „istoria alternativă", ipotetică și apocrifă, este plasată nu în trecut (ca în „Califat"), ci în viitor, într-un „viitor apropiat" („near future"), avem de-a face nu cu o ucronie, ci cu o „istorie viitoare" („future history"), subcategorie pentru care la noi pare a fi „prins" mai mult propunerea terminologică franceză, „politique-fiction", sau cea italiană, „fantapolitica" (după modelul consacrat, „fantascienza"). „Ficțiunea politică", explica Florin Manolescu în „Literatura S.F." (1980), „are în vedere o realitate apropiată, față de care se comportă ca un scenariu viitorologic imaginar. Ea încearcă să explice (sau să anticipeze) evenimente politice care au marcat (sau ar putea să marcheze) conștiința omenirii, și care prin caracterul lor spectacular se înconjoară cu un aer de mitologie și legendă."

Pentru uzul propriu, Florin Manolescu mai adaugă acestei rețete (recte definiții) o doză picantă din cel mai autentic „sense of humour" britanic, la paritate cu „Witz" germanic, ceea ce rezultă fiind o porție consistentă de inimitabil și inconfundabil „haz de necaz" românesc. Figurând printre cele „nouă povestiri incredibile" din volumul *Misterul camerei închise* (2002), textul se intitulează „Nobel contra Nobel" și este o alertă parodie de „ficțiune politică", unde silogismul fantapolitic, prin reducere la absurd, este împins în amuzament buf, dar formulat mai mult eseistic, discursiv, decât încorporat epic, narativ, abia „de formă" înrămat în chenarul unei „povestiri": mai mult eseu contrafactual decât istorisire epică, efectul este același, obținut prin supralicitare absurdă și voit implauzibilă a unui „viitor apropiat", iminent chiar, în care proiectează o extravagantă ipoteză, de o enormitate irezistibilă:

„În ce privește beletristica, englezii cred că frustrările românilor ar fi atât de mari încât un critic literar din capitala țării a scris o carte întreagă în care adevăraților deținători ai Premiului Nobel li se opune o

listă de posibili contracandidaţi, printre care, desigur, şi vreo patru-cinci români. Ce nu se ştie? Că deşi nu a obţinut încă Premiul Nobel pentru Literatură, autorul acestei cărţi (cine-o fi oare, din moment ce textul se deschide cu o dedicaţie „Lui Laurenţiu Ulici", cel care publicase, în 1988, o antologie comentată identic intitulată, „Nobel contra Nobel" – n.n.), ajuns senator la sfârşitul anului 1996, în calitate de reprezentant al partidului „Alianţa pentru România", poate fi comparat cu Winston Churchill în măsura în care a elaborat un plan politic deosebit de ingenios, pe care l-a supus atenţiei preşedintelui ţării sale. Mai mult decât atât, coincidenţa face că exact în ziua în care *Daily Telegraph* aducea la cunoştinţa cititorilor de limbă engleză detaliile planului din 1945, revista *Expres Magazin* reuşea să intre în posesia raportului de la Bucureşti şi să-l dea publicităţii. Iată-l reprodus aici în întregime: [...]

Cu regretul de a nu putea reproduce şi aici în întregime presupusul „raport" sau memoriu – pentru că fragmentându-l s-ar pierde culminaţia burlescă a parodiei, atinsă prin elucubraţii savant şi impasibil debitate, fără a clipi, fără urmă de zâmbet complice pe faţă, printr-o „enormă" şi bufă *reductio ad absurdum* – şi cu râsul îngheţat pe buze în faţa acestei culminaţii a parodiei şi şarjei amicale, pe care un alt absurd, mai complet şi mai cumplit, le azvârle brutal din comic în tragic (deşi publicat în volum abia în 2002, e de presupus că textul lui Florin Manolescu a fost scris înaintea datei de 15 noiembrie 2000, când Laurenţiu Ulici a încetat subit din viaţă), să savurăm măcar finalul:

„Stimate Domnule Preşedinte, în anexa acestui raport vă supun atenţiei nu numai toate datele geopolitice, istorice şi statistice privind dinamica teritoriilor şi aportul de populaţii al diferitelor ţări şi euroregiuni care fac obiectul acestui plan, dar şi o variantă de perspectivă prin care se poate realiza mai întâi unirea cu Bulgaria şi cu Grecia (ceea ce ne-ar asigura accesul direct la bazinul Mării Mediterane) şi apoi unirea cu Ucraina (ceea ce ne-ar permite atât recâştigarea Insulei Şerpilor, cât şi transformarea României într-o putere nucleară). Ar putea să urmeze tratativele cu Moscova pentru retrocedarea manuscriselor lui Dimitrie Cantemir şi a tezaurului confiscat de sovietici la sfârşitul Primului Război Mondial."

Dar cum „cultura e finalitatea tuturor societăților", după spusa unui alt mare critic literar român, vine și acel finiș care coronat apoteotic opus, închizând totodată cercul, rotunjind racordul cu titlul povestirii:

„Dacă toate considerentele de mai sus aparțin omului politic, nu vă ascund, stimate Domnule Președinte, că în calitate de scriitor român am avut în vedere și realizarea condițiilor pentru ca România să intre în sfârșit în comunitatea țărilor care dețin Premiul Nobel pentru Literatură. Lucrul acesta ar fi trebuit să se întâmple de mult, dar el a fost împiedicat de înțelegerile secrete de la Yalta, în 1945, și de la Malta, în 1989. Îmi exprim convingerea fermă că atunci când vom intra în posesia primei bombe atomice, nimeni nu ne va mai putea refuza Premiul Nobel pentru Literatură. În speranța că veți dispune măsuri energice pentru punerea în aplicare a acestui plan (care poate fi dus la îndeplinire în cel mult trei săptămâni, fără vărsare de sânge și fără eforturi financiare deosebite), vă doresc, stimate Domnule Președinte, să ajungeți cât mai repede în fruntea unei Românii care să aibă, vorba celebrului filozof Emil Cioran, «destinul Franței și populația Chinei»!"

În privința (non)apartenenței la science fiction a celor „nouă povestiri incredibile", poate induce în eroare poza „nepăsării" și neimplicării auctoriale, simularea unei Entfremdung și-a unei distanțe flegmatice față de „motivul" abordat, repede dat de gol, însă, de subtextuala intrare în rezonanță afectivă și-n pulsație simpatetică, genuină: sângele (sfângele) apă nu se face, oricât ar mima că și l-ar „subția" (auto-)ironic și parodic exegetul travestit în (și sistematic covârșit de) fictor, de scriitor. Regimul parodic în care apar tratate toate aceste „teme" și „motive" SF rămâne omniprezent, ce-i drept, chiar dacă mereu discret și niciodată șarjat. Nimic nu e „naiv" și candid în scrisul lui Florin Manolescu, cum ne putem și aștepta: înainte de a-și încerca propria mână, exegetul a văzut și-a citit multe, profesorul e un cunoscător și un erudit cum puțini există, în materie de science fiction „știe tot și ceva pe deasupra"; și-apoi, nici nu se mai poate scrie azi science fiction ca „Before the Golden Age" (cum sună titlul unei antologii alcătuite de Isaac Asimov în 1974, dar din materialul anilor '30). Dar numai profanii (nicidecum fanii)

se pot lăsa înşelaţi de aparenţa că „povestirile nu sunt SF-uri propriu-zise, pentru că nu vom descoperi în ele nici nave spaţiale sofisticate, nici planete necunoscute, [nici] recuzita literaturii de gen", cum găsim scris în prima recenzie cu care a fost „întâmpinată" cartea, şi nici pentru că apelează, firesc şi legitim, la parodie şi la (auto-)ironie.

Parcurgând întregul registru al parodiei, pe care autorul îl stăpâneşte magistral, surâsul fin, flegmatic, abia schiţat, poate fi (bună)dispoziţie ludică, jucăuşă, poate fi întristare amar-ironică, uşor mizantropică, se poate ascuţi în zâmbet tăios, sarcastic, se poate destinde chiar în amuzament buf, dar niciodată în ricanare trivială, în rânjet mahalagesc. Imun la mizofilie şi la Schadenfreude, Florin Manolescu rămâne ireproşabil un om de gust şi de stil, având înscrise parcă oximoronic în gena-i dâmboviţeană acidul, dar şi rezerva aristocratică, dar şi măsura „subdeclarării" distante ("understatement") şi-a „humorului sec, englezesc": asta, chiar şi (sau mai ales) atunci când arbitrează naratorial, în „O conferinţă de pomină", „lumea pe dos" („topsy-turvy world", „verkehrte Welt") din universul paralel în care, până şi acolo, halimaua sau batrachomiomahia identitară dintre francezi şi germani rămâne la fel de ireconciliabilă în graţiosul decor de epocă („la Belle Époque"), de început de secol XX; atâta doar că nemţii excelează prin supleţe, gust şi rafinament, iar franţujii, viceversa, prin exclusivism şi obtuzitate: nici urmă de „sense of wonder" aici, ce-i drept, în schimb „sense of humour" cât cuprinde; bun şi ăsta, în compensaţie...

Eleganţa stilului rămâne impecabilă, în ansamblu şi în detaliu, până la ultima virgulă: nici o notă falsă, nici o acută stridentă, nici o îngroşare dezagreabilă. Ca detaliu de stil mai rar întâlnit, resursele (tipo)grafice ale textului sunt şi ele funcţional puse la lucru: numele proprii (mai ales toponimele), expresive prin ele însele şi încărcate de conotaţii subtextuale care dispensează textul de lungimi descriptive ori explicative, apar frecvent scrise cu litere cursive, „italice", ori chiar cu aldine, ceea ce are darul de-a le semnala şi sublinia, în context, expresivitatea intrinsecă. Surpriza este de-a întâlni, în alte texte sau în aceleaşi, şi nume autohtone la fel insolitate, la fel de expresive şi de „exotice", fie că aparţin repertoriului bucureştean, „dâmboviţean", românesc, fie celui

„bükreştean", caraiflac, fanariot : Calea Victoriei, dar şi Podul Mogoşoaiei sau Podul Beilicului; Hotel Continental, dar şi Hotelul Concordia-Veche sau Hanul Pisica Neagră; Observatorul Astronomic, dar şi Cişmeaua Roşie sau Cişmeaua lui Mavrogheni; Arsenal şi Aprozar, dar şi Terasa Oteteleşanu, Cofetăria Capşa, Cofetăria Fialcovski; Luigi Cazzavillan (patronul ziarului *Universul*) şi N. Fabiu Bădescu (patronul ziarului *Viitorul*), dar şi Evliya Çelebi sau Nasr-ed-Din Khodja (recte Nastratin Hogea); Circul de Stat, dar şi Circul Krutzky; Parcul Cişmigiu, dar şi Parcul Confederaţiei Islamice; Bulevardul 1848, dar şi Bulevardul 1453. ş.a.m.d.

Mai spectaculoasă este însă juxtapunerea exotismului bovarizant, „occidental", cu exotismul neaoş, autohton, rezultat tot din insolitarea grafică de care vorbeam: Unter den Linden şi La Şosea; Alexanderplatz şi Sărindar; Moabit şi Cotroceni; Florida şi Floreasca; Poarta Brandenburg şi Clopotniţa Mitropoliei; Kaiser Wilhelm Strasse şi Strada Grigore Alexandrescu, fostă Clopotarii Noi; Cape Canaveral şi Dealul Spirii; Berliner Anzeiger şi Universul; Washington Star şi Sportul popular; Daily Telegraph şi Expres Magazin; Astounding Science Fiction şi Flacăra; Susan Montag (Sontag?) şi Laurenţiu Ulici; Biblioteca Congresului şi Consiliul Culturii; apa minerală Vichy şi ţigările Regale; Universitatea din Bükreş (unde Ali Radulian efendi era asistent încă din 1346) şi Ruhr-Universität Bochum (unde dl Florin Manolescu este profesor abia din 1993). Und so weiter. De altfel, însuşi autorul, deşi trăieşte de-atâţia ani în Germania şi s-a pătruns atât de thoroughly de stilul şi „humorul englezesc" (poate şi de „ştaiful" nemţesc?), rămâne un impenitent nostalgic bucureştean, un „scriitor al Bucureştilor" (din fibra unor Mateiu I. Caragiale, Mircea Eliade, Mircea Cărtărescu ş.a.), vibrând genuin la farmecul, fie şi „oriental", fie şi „balcanic", al "Bucureştilor de altădată": din repertoriul stradal conturat între bulevardele Elisabeta, Magheru, Ana Ipătescu, 1848, Mihai Bravu, Ştefan cel Mare, Ilie Pintilie etc. şi străzile Argentina, Braziliei, Germană, Râureanu, Creţulescu, Povernei, Rozelor etc., între Şoseaua Kiseleff şi Calea Dorobanţi, între Piaţa Victoriei şi Biserica Doamnei, între Dâmboviţa şi Dealul Filaretului, între Cuţitul de argint şi Gara Filaret, între Liceul

„Gheorghe Şincai" şi Spitalul de copii „Grigore Alexandrescu" ş.a.m.d. – mai lipsesc numai Curtea Veche şi Strada Mântuleasa...

Deceniul (şi jumătate) scurs de când „Ceauşescu a luat / ar fi luat cu el în mormânt şi SF-ul românesc" n-a fost, ce-i drept, prea prosper şi prea „exemplar" pentru „genul" scăpat de la groapă. Nici prea fructuos: nu rămâne din el nici măcar cât de-o antologie. Fructul oprit, fruct exotic atât de bovaric râvnit înainte, ajuns accesibil peste noapte şi fără efort, şi-a pierdut brusc aroma şi atracţia care-l făceau să sclipească atât de seducător din depărtări: înfulecat snob cu coji şi cu rebuturi cu tot, pare nu doar insipid, dar şi indigest; simulacrele şi surogatele au sufocat piaţa, alungând inevitabil „marfa" autentică; eticheta „SF", fraudulos lipită pe orice borcan (fantasy, horror, paranormal, ocultisme, vampirisme, satanisme etc.) a ajuns o vorbă de ocară şi de lehamite (nu-i vorbă, că nici înainte, niciodată de fapt, n-a fost prea de procopseală...).

Dar iată că – după atâta vociferant cyberpunk maimuţărit snob de „sefultura" română din acest deceniu „de tranziţie", după atâta veselă orgie de putrefacţionism şi coprolalie, după atâtea pretinse tabúuri politice, sexuale şi verbale „sfidate" voinicos în deplină impunitate, ca pretext pentru exhibiţionism şi obscenitate, după atâţia monştri, strigoi şi vampiri care de mult nu mai sperie pe nimeni, după atâta Atlantykron şi turism SF manipulat politic, după atâta potemkinadă şi demagogie şi nulitate – apare, în sfârşit, şi o carte de science fiction adevărat. Prosit!

(Fragmentar, comentariul a apărut mai întâi în revista *Piaţa literară*, Cluj-Napoca, anul II, nr. 10, 15-31 mai 2002; în formă completă, a apărut mai întâi în *Pro-Scris*, revistă de critică literară SF, postată pe Internet de Cătălin Ionescu (Ploieşti) şi Györfi-Deák György (Jibou), nr. 5-6 (15-16), oct.-dec. 2002; a fost apoi reluat în revista *Lumi virtuale*, editată la Braşov de Cătălin Badea-Gheracostea şi Michael Haulică, nr. 3, sept.-oct. 2004; în *Dicţionar analitic de opere literare româneşti*. Coordonare şi revizie ştiinţifică: Ion Pop. *Casa Cărţii de Ştiinţă*, Cluj-Napoca, ediţie definitivă, 2007, vol. I, A-M, pp. 587-589; şi în vol. Cornel Robu, *Scriitori români de science fiction*, Casa Cărţii de Ştiinţă, Cluj-Napoca, 2008, pp. 404-411.)

„Probabil cel mai important roman SF al anului."

Locus

HANNU RAJANIEMI

HOȚUL CUANTIC

Primul volum din seria Jean le Flambeur

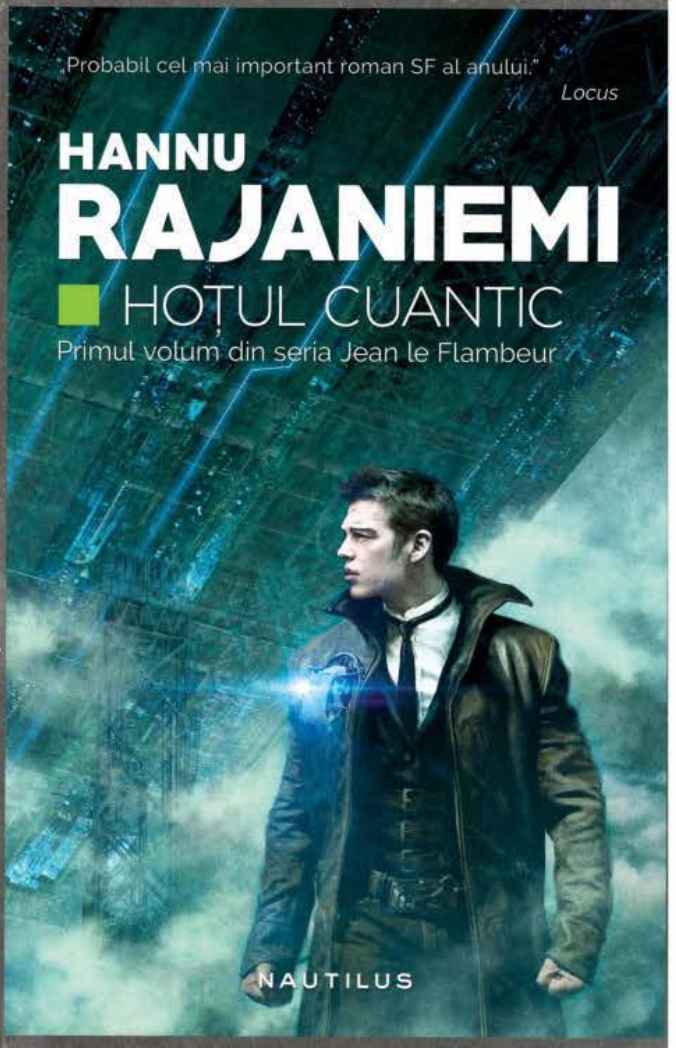

A apărut la

NEMIRA

NAUTILUS

„O lectură care te ține cu sufletul la gură."

Stephen King

DANIEL H. WILSON

ROBOPOCALIPSA

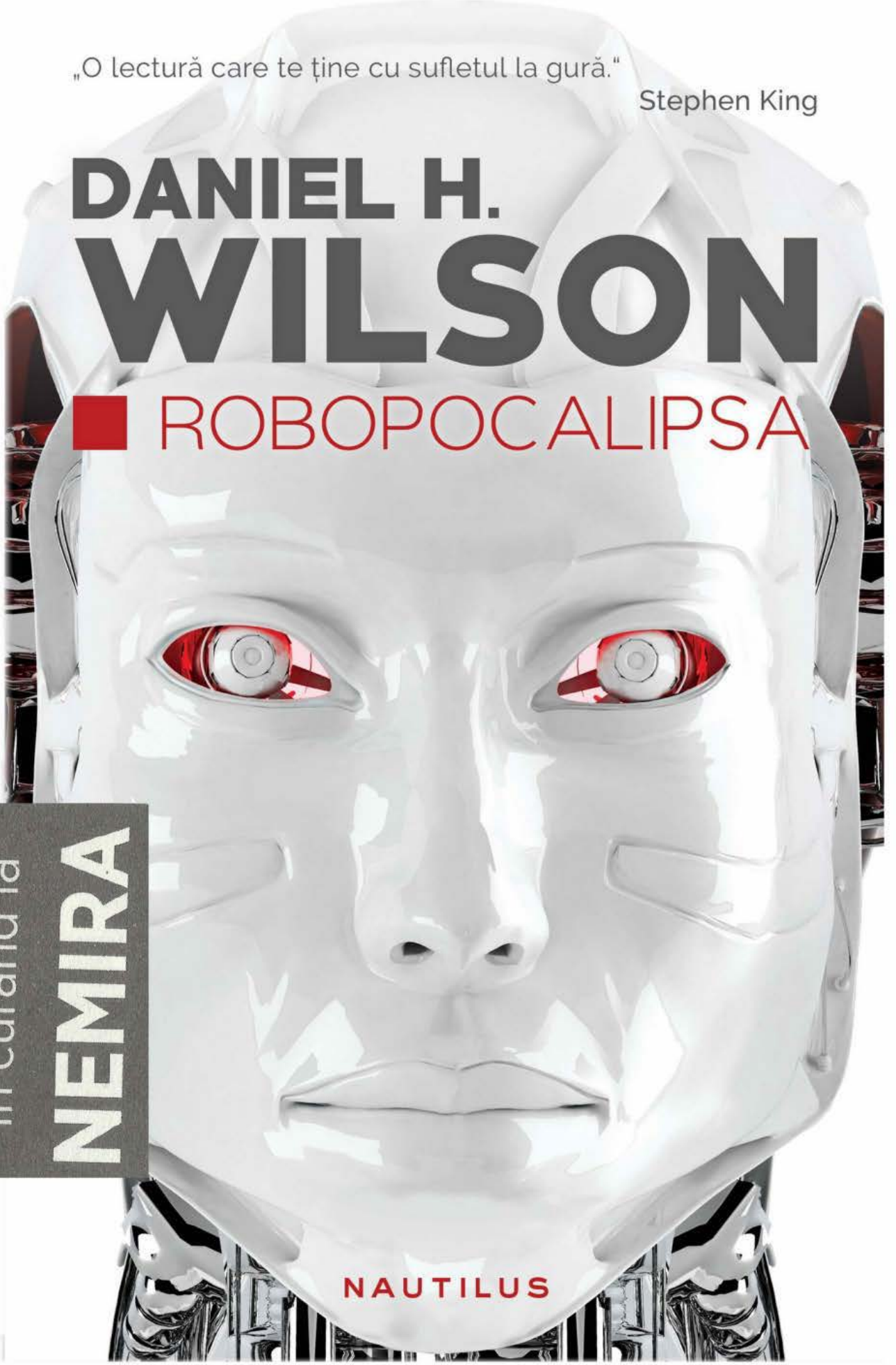

În curând la NEMIRA

NAUTILUS

2/2015/CPSFA28/serie nouă

Garry Kilworth

ALE DURERII PĂSĂRI CÂNTĂTOARE

Atunci ea știu că totul avea să fie bine. Philip era, de obicei, cel mai generos dintre bărbați, dar câteodată își ridica un zid protector în jurul inimii, subțire cât un pahar de vin, pe care ea trebuia să-l doboare cu blândețe. Nu numai problemele importante, ca aceasta de acum, îi dezvăluiau cochilia fragilă care-i îngrădea generozitatea, ci și lucrurile minore, cum ar fi să meargă împreună la o galerie de artă sau să-i citească o poezie când stau amândoi în pat, după ce au făcut dragoste.

Teodora Matei

E-51741

Norii argintii par bătuți de vânt. Aleargă pe holul îngust. Într-o străfulgerare zărește purtătorul ochilor de vizavi. Are jumătate din înălțimea ei, un cap mare, disproporționat față de corpul subțire, gri-verzui. În jurul șoldurilor i-au înfășurat un șorț. Probabil n-au salopete pentru el.

cpsfa.ro
anticipatia.com

ISSN 1220-8620
00028
9 771220 862006